Cele mai frumoase poezii

KONSflOX D

POEZII

în romîneşte de BARBU SOLACOLU cu un cuvînt
înainte şi note de VALENTIN LIPATTI

1959
EDITURA TINERETULUI
Coperta colecţiei :
FL. VASILESCU

CUVlNT INAINTB

Ronsard este, fără Îndoială, cel mai mare poet francez din vremea Renaşterii. E temperamentul poetic cel mai Înzestrat, cel mai divers, cel mai cuprinzător. EI însumează în versul său, meşteşugit cu patimă, toată experienfa de viată a epocii şi toată tradi)ia literară a înaintaşilor, iăcînd să răsune în poezia franceză noi acorduri, de o nespusă frumuseţe.

S-a născut în 1524, în anul în care Franţa pierduse bătălia de Ia Pavia, şi a murit în 1585, în vremea jalnică a războaielor religioase. Creaţia sa s-a desfăşurat pe o treime de veac, în anii în care cultura Renaşterii a atins în Franfa culmi de desăvîrşire. Intre Marot[1] şi Rabelais pe de o parte, Agrippa

d'Aubignă [*] [†] [‡] ***şi Montaig- ne*** [§] **pe de *alta, Ronsard şi şcoala sa au însemnat apogeu] liricei renascentiste, fundamentînd, pentru secole, marile moduri de expresie ale poeziei franceze. Gloria sa a iost atunci europeană, contrastînd puternic cu surghiunul în care l-au finul teoreticienii clasicismului francez şi gîn- ditorii iluminişti ai veacului al XVIII-Iea. Romanticii l-au redescoperit şi l-au repus în drepturi, ca pe unul din cei mai desăvîrşifi poeţi ai Franţei de altădată, alături de Franţois Villon şi de Du Bellay.*** [2]

Existenţa gentilomului din Vendâme s-a desfăşurat, pe fundalul evenimentelor secolului al XVI-Iea, între viaţa de curte

---

Clement Marot* (1495—1544), vestit poet francez antifeudal, autor de satire, epigrame şi epistole.

† *Agrippa d'Aublgnt* (1552—1630), poet satiric francez,

‡care a biciuit relele societ&tii* feudale în poemul său epic Tragicele *(Les tragiquen).*

§ *Montalgne* (1533—1592), vestit filozof şl scriitor de la sflrşltul Renaşterii franceze. Cartea sa, *Eseurile (Les* EBBOIB) reflectă poziţia sa raţionallstă şi epicuriană faţă de viată.

t *J. du Bellay* (1522—1560), poet din grupul Pleiadei, autor de versuri lirice şl de' sonete satirice împotriva mai marilor zilei.

şi viaţa rurală atît de dragă poetului, între studiul pasionat al literelor latine şi greceşti şi pasiunea arzătoare pentru Cassandra, Maria, Helena...

Poetul **Odelor** *şi-al* **Amorurilor n-a** *fost însă un suflet steril, rupt de frămîntările timpului său. Liricul a fost dublat de un satiric care în* **Discours sOr Ies miseres de ce temps,** *bunăoară, a anticipai versul şfichiuitor al lui Agrippa d'Aubignă sau patosul politic a] Iui Corneille şi Hugo. Dimpreună cu Du Bellay (autorul, la mij-loc de veac, al celebrei* **Defense et illustration de la langue franţaise),** *alături de alji tineri entuziaştii ca Băii, Belleau, Jodelle, Ponlus de Thyard, Ronsard a fost sufletul Pleiadei şi a căutat, prin ideile şi creaţia sa, să renoveze substanţa şi mijloacele proprii poeziei. Dar această strădanie permanentă a sa se leagă nemijlocit de sensul general pe care cultura franceză îl dobîndise în acea vreme. A-l înţelege pe Ronsard în adevărata lui semnificaţie înseamnă a căuta să defineşti coordonatele fenomenului francez al Renaşterii.*

Renaşterea a însemnat o primă

afirmare a burgheziei pe scena istoriei, într-o vreme în care, clasă tînără şi în plină ascensiune, ea colabora cu regalitatea pentru limitarea puterii feudalilor şi întemeierea monarhiilor, bazate în esenţă pe naţionalitate.

Prosperităţii ei economice îi răspundea, în domeniul ideilor, spiritul critic îndreptat împotriva ideologiei învechite a lumii feudale şi catolice.

Renaşterea a fost aşadar o uriaşă mişcare de descătuşare a gîndirii din formele anchilozate ale trecutului, o negare a Evului Mediu religios fi dogmatic, o afirmare a unui nou mod de viată. Oameni] Renaşterii — „titani ca gîndire, pasiune şi caracter, ca multilateralitate şi ca erudiţie' ** — au *rupt cu spiritualismul şi asceza medievală şi s-au Îndreptat spre cercetarea naturii şi plăcerea de a trăi. Savanfii Renaşterii au ruinat imaginea tradiţională, biblică a universului: artiştii şi scriitorii au cîntat lumea reală, cu bucuriile ei pămlnteşti. Spiritul critic şi laic în filozofie, epicureismul în*

** **Engels, Introducere le Dialectica naturii. Bucureşti, E.S.P.L.P., 1954, pag. 5.**

morală, realismul în artă au caracterizat noua cultură a unei clase care, în acea vreme, nu căuta să fugă, ca astăzi, de realitate, ci se străduia să o cuprindă şi s-o explice. Burghezia din secolul al XVI-lea a imprimat culturii sale o orientare practică, lărgind orizonturile Evului Mediu şi inovînd în domeniile creafiei umane. Aliafii ei ideologici împotriva scolasticii medievale au fost raţionalismul preluat de la arabi şi tezaurul civilizaţiei greco- latine. Întregul secol a stat sub semnul descoperirii Antichităţii. „Manuscrisele salvate după căderea Bizanţului — scrie Engels — statuile antice dezgropate de sub ruinele Romei au dezvăluit în faţa Apusului uimit o lume nouă: antichitatea greacă ■, In faţa formelor ei luminoase dispăreau fantomele Evului Mediu ; Italia se Înălţa la o nebănuită Înflorire a artelor, care apăreau ca un reflex al antichităţii clasice şi care n-a mai fost atinsă vreodată. In Italia,* în *Franţa, In Germania, se ivi o literatură nouă, prima literatură modernă...' ††

---

†† **Op. cit., pag. 5.**

Umanismul, reforma, Ideile epicuriene, cultul Antichităţii, Îmbinat cu tendinţele profund naţionale şi progresiste, dorinţa de a inova, ruplnd cu un trecut milenar ; plăcerea de a trăi conform raţiunii şi legilor naturale; îmbinarea erudiţiei cu *acţiunea practică, a meditaţiei studioase* cu *voluntarismul cel mai izbitor — iată datele cele mal însemnate din care a fost plămădit omul Renaşterii — în toate variantele lui, de la condotierul italian la eruditul olandez, de la pictorii Italiei la moraliştii şi poeţii Franţei.*

Ronsard este şi el una din expresiile individuale ale acestui moment social şi istoric. Şi la el setea de cunoaştere reală a lumii se Îmbină cu plăcerile lecturii solitare. Tînărul gentilom din suita viitorului Henric al II-lea sau a lui lacob al V-lea al Scoţiei a cunoscut lumea ca o experienţă directă, mai Înainte ca Învăţăcelul magistrului Daurat, de la liceul Coqueret, să pătrundă tîlcul umanismului elen. Mai apoi, poetul favorit al Curfii va prefera apartamentului rezervat sie la Luvru, viafa ia fără cu *încînta- rea ei senzorială;*

eruditul autor al Odelor pindarice va da frîu liber dorului pe care-l aprinde iubita absentă sau neîndurătoare; autorul frivolelor poezii de circumstanţă va li şi bardul revoltat al neamului sdu. Curteanul, în aparentă conformist şi frivol, este In fond un adevărat umanist, sensibil ia viafa veacului său. Vechiul şi noul se împletesc în inima şi-n mintea lui Ron- sard -, mai mult decît al oricărui alt poet al vremii, chipul lui e scăldat în lumini şi umbre. Imitator şi adoptator fidel al Anticilor, Ronsard e totodată proiund original printr-un lirism personal, care izbucneşte în accente de voluptate sau de sumbră melancolie romantică. Erudit şi pedant, abuzînd de mitologie şi metafora şablon a petrarchiştilor, oratoric şi discursiv adeseori, Ronsard e în acelaşi timp autentic printr-un patriotism care nu s-a dezminţit niciodată, printr-un năvalnic sentiment al naturii, prin limba lui savuroasă şi arhaizantă, prin entuziasmul şi generozitatea simţirii sale. Om al Renaşterii, îmbi- nînd eticheta vieţii de Curte cu raţionalismul crezului sdu epicurian şi dragostea de natură cu

cultul grecilor şi al latinilor, Ronsard a realizat, In Franfa secolului al XVI-lea, imaginea poetului erudit şi multilateral prin Însăşi diversitatea elementelor personalităfii sale.

Viziunea sa politică este insă Îngustă. Catolicismul lui, admirafia sa excesivă fată de regalitate, nesezisarea a ceea ce era nou in reforma lui Calvin — iată tot atîtea limite care se reflectă in creaţia poetului.

Adesea, acelaşi text dezvăluie contradicţiile atitudinii lui Ronsard. în **Discurs despre mizeriile timpului acestuia,** *bunăoară, imaginea scriitorului cetăţean e umbrită de fanatismul prea-credinciosului catolic.*

Dar noi ştim să preţuim în opera sa ceea ce s-a impus peste veacuri: noutatea mesajului său artistic, poziţia sa antimedievală, originalitatea lirismului său.

Volumul de fată prezintă o mică antologie Ronsard. Cititorul romîn va

regăsi in tălmăcirea expresivă a lui Barbu Solacolu cîteva din marile idei ale poetului umanist: dragostea de patrie, critica băgaţilor, preţuirea muncii, încrederea în demnitatea sa de om. Texte îndeobşte puffn cunoscute ca: **Imnul Aurului, îndemn la Pace sau Discurs despre mizeriile timpului acestuia îi vor** *revela chipul unui Ronsard— poet civic, alături de îndrăgostitul chinuit rînd pe rînd de Cassandra, Maria, Sinope, Helena... In sonetele din cartea* **Amorurilor,** *Ronsard i se va dezvălui ca un mare poet, trăindu-şi efectiv drama şi parcurgînd, de la dorinfa cuceritoare la deznădejdea bătrîne/ii şi a morfii, toată gama senti-mentelor marilor lirici universali. Vor stărui* **în** *mintea cititorului versuri definitive şi imagini inedite pe care nici o Artă poetică a Renaşterii nu le-ar fi putut prescrie. Şi cititorul, înfelegînd mîndria poetului care a scris într-o zi, ca o sii- dare adresată timpului şi detractorilor ce n-aveau să întîrzie, versul vestit: „Vous etos tous issus de Ia*

grandeur de moi', ‡‡ **îi va *aşeza pe Ronsard printre marii precursori ai poeziei moderne.***

VALENTIN LIPATTI

---

‡‡ **.,Cu toţii v-aţl ntscut din mAreţla mea*.**

SONETE
DE
DRAGOSTE

ACELA CARE-AR VREA SA VADA CUM MA FR1NGE...

Acela care-ar vrea să vadă cum mă frlnge în luptă Amor, cum izbînda lui e-ntreagă, din ruşinarea mea vrînd cinstea să-şi culeagă, cum smulge inima-mi şi mi se-nfige-n singe...

Acela care-ar vrea să vad' o tinereţe zadarnic pricina durerii vrînd s-aleagă, — durerea s-o citească-n mâne, să-nţeleagă cum zeu şi zînă vor cu ea să mă înveţe...

Va şti că dragostea e fără judecată, ispită, închisoare dulce totodată — nădejde care-n van din noi coseşte finul...

Va şti că încolţeşte-n om dezamăgirea

cînd, din greşeală, oarbă şi-a ales iubirea şi orb el şi-a făcut dintr-un copil — stăpînul...

IUBIRE, MĂ UCIZI... DEŞI N-AŞ VREA...

**Iubire, mă ucizi... Deşi n-aş vrea
să spun, cit mi-este moartea de
plăcută... Mi-i teamă că vreunul de m-
ajută, el tocmai dulcea frămîntare-mi ia.**

Şi dornic frămîntîndu-mă e drept c-aş vrea să fiu, cu timpul, vindecat; dar, Doamnă, martirajul neschimbat mi-l vreau... îmi place... Nu ţin să mă-ndrept.

Taci, dorule, taci, ziua simt venind, cînd şi iubita-mi, dup-atîta jind — văzîndu-mi frămîntarea şi osînda,

o noapte mă va ţine nebuneşte în braţe, ca să simt cum îi plăteşte, prea lungii miele aşteptări, dobînda...

lfl

ŢI-OR ÎNFLORI CURÎND
ŞI GHIOCEI PE TlMPLE...

— „Ţi-or înflori curînd şi ghiocei pe tîmple, sfîrşitu-l vei avea, pe zile numărat, ţi se va-nchide ziua, trist, pe inserat, vei fi-n nădejdi trădat de ce-i dat să se-ntimple...

Şi n-ai să mă îndupleci... Versu-ţi va fi veşted şi prăbuşirea ta va fi al meu destin, iubirea va muri... De ce ţi-a fost suspin nepoţii tăi vor rîde, cînd ţi-or sta la creştet.

Vei fi ca-ntr-o poveste amărîtul chip trudit, mereu clădind zadarnic pe nisip şi cerului voind să-i împrumuţi mîndria...*

Acesta fuse glasul nimfei, iar tăria, ca

piază-rea a vorbei, trăsnet din senin îmi scăpără în ochii stinşi de-atît venin.

AŞ VREA, FURIŞ, DIN DOR CE MA-NFIOARA...

Aş vrea, furiş, din dor ce mă-nfioară
să cad ca ploaia-n picuri, — să
rămin ascuns in noapte-ntr-al
fassandrei sin, cind somnu-ncet in
ochi i se strecoară.

Aş vrea să fiu un taur şi-n spinare s-
o port, de-ar fi să meargă să se
culce in pajişte, in iarba cea mai
dulce, răzleţ, prin mii de flori, prin
incîntare...

Vrind patima să uit că mi-i stăpină
aş vrea Narcis [1] să fiu şi ea —
fintină... Să poţi în noapte-n 'ea să

te cobori...

Şi-aş vrea ca noaptea-aceasta să se-ntindă in veşnicii şi niciodată zori de zi de deşteptare să se-aprindă.

VREAU PENTRU FRUMUSEŢEA TA SA MOR....

Vreau pentru frumuseţea ta să mor, vreau pentru ochiul care-adînc mă prinde şi pentru zîmbetul tău drag şi plin de dulceaţă ca sărutul zînelor...

Vreau pentru părul tău bogat să mor şi pentru micii, rotunjorii sini şi pentru-asprimea-acestei fragezi mini ce e, rănind, alean al rănilor...

Să mor vreau pentru chipul tău brun, Doamnă, şi pentru portul tău zeesc ce-

ndeamnă să te ador ; dar mai presus de toate

să mor de-o luptă-n dragoste cumplită, să-ţi dau iubirea-aşa cum mi se zbate in braţe-o noapte-ntreagă, nesfîrşită...

CÎND OCHII EI MI-OR PORUNCI SA MOR...

Cînd ochii ei mi-or porunci să mor, gonindu-mă-ntr-acolo prea curînd, pe unde Parca [1] mă va ţine-n rînd pe celalt mal, mai bun, şi-ntr-alt sobor —

atunci, voi, pajişti, peşteri şi păduri,
din inimă vă rog, nu mă lăsaţi, voi lumea umbrei voastre să mi-o daţi locaş intr-ale voastre dragi făpturi.

Şi, poate, vrun îndrăgostit, cîndva, milostivindu-se de soarta mea, va scrijili-n scorţosul chiparos :

— „Aicea zace Vendomezul[2] 'care mort e-n pădure de durerea mare de-a fi-ndrăgit doi ochi şi-un chip frumos.'

DE NU VREA CERUL, DOAMNĂ, SĂ MĂ BUCUR...

De nu vrea cerul, Doamnă, să mă bucur de bunul dulce-al îndrăgirii mele, eu rodniciei tale fructul n-am să-i scutur deşi e partea truzii mele grele.

De ţi-i plăcerea să mă vezi murind de dorul tău, plăcerea mea va fi şi cea mai mare cinste, ca, pierind, doar ţie inima să-mi pot jertfi.

Deci, mina mea de uită... într-o doară... smerenia dragostei şi se strecoară în sinul tău, — vrînd ca să-mi stingă jarul —

tu ceart-o cu privirea cte mînie şi tai-o... ciung să fiu, decît amarul ca mina mej pe plac să nu-ţi mai fie...

ASEMĂN FRUMUSEŢII TALE CALDE...

Asemăn frumuseţii tale calde şi tinere în primăvara ei pe-acest April ce-n verde de smaralde flori înfloreşte — ploaie de scîntei...

Urîtul piere-n faţa ta, — nu-ţi pasă,
Ia fel şi iarna piere-n faţa lui.
El e frumos şi tu la fel, frumoasă,
mai însorit drum -ca al vostru nu-i:

el zvîrle in cîmpii mii de culori, tu versul mi-l topeşti în smalţ de flori. Cînd vîntu-l suflă pajişti unduiesc,

tu inimei suspinul i-l îngîni...
Stropi de cleştar pe fruntea-i se ivesc, tu mi-ai făcut din ochi două fîntîni.

TU, LUNA, OCHI CĂPRUI... DE NEGRI CAI...

Tu, lună, ochi căprui... De negri cai purtată eşti, zeiţă,-n jos, in sus, şi-n carul tău, în răsărit şi-apus, o clipă tihnă-n veşnicie n-ai.

Cînd dragostea mi-e-n suflet arzătoare să fim la fel dorinţa nu ne lasă : pe tine altă dragoste te-apasă, ne vrem în parte-aleanul fiecare.

Cînd legeni pe-adormitul din Latmos [1] ai vrea întotdeauna drăgăstos s-opreşti din fuga lui, pe ceruri, carul.

Eu, ros de dragoste o noapte-ntreagă vreau zorii, ca să-mi pot sfîrşi amarul, căci mi-i ascunzi şi noaptea ta mi-i leagă

DA-MI, HOAŢO, INIMA,
DĂ-MI-O-NAPOI...

Dă-ml, hoaţo, inima, dă-mi-o-napoi,
' tu ce mi-o ţii de sinul tău legată, dă-mi libertatea iar, de ochii-ţi goi de dragoste nu poate Ii vegheată.

Dă-mi viaţa înapoi sau moartea-amîn-o, căci mă ucide frumuseţea ta, atît de crudă-n cinste eşti, stăpîno, incit iubirea nu ţi-o pot avea.

Şi dacă-mi vei plăti cu moartea dorul,
asprimea ta va şti-o viitorul...
Va spune : Doamna-aceasta mândră parte

de zvîrcolire aibă în mormânt, căci ochii ei lovitu-l-au de moarte pe cel ce-a îndrăgit-o, ca un sfînt.

DEŞTEAPTĂ-TE, IUBITO...
PREA MULT LENEVIT...

Deşteaptă-te, iubito... Prea mult lenevit... de mult şi ciocîrlia-n ceruri a cîntat, iar din tufiş de roze-n sînge-mpurpurat privighetoarea-n cîntec dragostea-a şoptit.

Să mergem, perine din ierburi rourate să le vedem, şi tufa ta de trandafiri, garoafele din grija aceleiaşi iubiri ce-au fost aseară blînd de mina ta udate.

Aseară te jurai că azi in zori vei fi de mult trezită, cind de-abia mă voi trezi, dar somnu-n zori de zi e-atît de drăgăstos,

incit atimă greu de-a ochilor mîndreţe... Na, na... am să-i sărut şi sinul tău frumos, ca să te scoli in zori sărutul să te-nveţe...

ÎN NOAPTEA-ACEAST-ASCUNDE-ŢI CORNUL,
DULCE LUNA...

în noaptea-aceast-ascunde-ţi cornul, dulce lună... Doar ştii: Endymion prietin bun îţi este, el doarme-n raza ta cu tine împreună şi nimeni nu-i vrăjit ca el de-a ta poveste.

Urîtă-mi este ziua! Noaptea îmi prieşte... Mă tem de viclenie, ziua sînt olog, mai

îndrăzneţ sînt noaptea, ea mă ocroteşte de vicleşug ascuns sub falduri de polog.

Tu, lună, ştii ce poate-a dragostei otravă : pe preţul linei albe-o inimă bolnavă Pan-zeul ţi-a lăsat... Iar voi, voi stele mii, de veghe staţi iubirii, care m-a vrăjit şi amintiţi-vă, c-aţi fost şi oameni, vii, şi azi în cer sclipiţi căci mult, mult aţi iubit.

VOI, STELE, CARE-N CERURI DUCEŢI SOARTA MEA...

Voi, stele, care-n ceruri duceţi soarta mea, călătorind pe fir de Parce răsucit — vr-odată-n cîntec muza-mi dacă v-a cinstit, îndepărtaţi, vă rog, de mine piaza-rea.

Dormind, azi-noapte-n vis şi fără să fi vrut în deget mi s-a rupt inelul ce-l primasem de la Sinop'-aseară-n dar şi-l preţuisem atît, Incit ruptura-n suflet m-a durut.

De şi-a călcat cuvîntul Doamna mea şi-a rupt credinţa ei, precum inelul rupt în deget — să mor vreau, stelelor, în somn adînc nu preget

să cad, cu îndoiala soartei nu mai lupt; adevărat de e, somn ochilor mei daţi şi dintr-un somn de moarte nu-i mai deşteptaţi...

BUCHETU-ACESTA ŢI-L TRIMIT C-UN ROST...

Buchetu-acesta ţi-l trimit c-un rost:
învoalto florile eu le-am ales pe seară...
Dacă nu le-aş fi cules azi ofilite-n

strături ar fi fost

Să-ţi fie asta ca o pildă dată, că frumuseţea ta de-i înflorită va fi in scurtă vreme ofilită şi va sfirşi ca floarea scuturată.

Se duce timpul ? ! Nu se duce, Doamnă, ne trecem noi ca frunzele de toamnă... Şi-om sta sub lespezi albe-n prag de porţi...

Şi de iubirile ce-acum ne-apasă nu vom mai auzi cînd vom fi morţi. Iubeşte-mă deci, azi, cînd eşti frumoasă.

AŞA CUM E IN MAI UN TRANDAFIR ÎN FLOARE... ’

Aşa cum e în mai un trandafir în floare

pe-un ram de tinereţe fragedă şi crudă,

cînd plîns de rouă-n zori cu picuri reci
11 udă şi cerul e gelos de-aprinsa lui
culoare şi-n frunze graţia-i se-aşeaz-
odihnitoare, cînd straturi de parfum
pornesc plutind agale din sfolierea-
nceată în ploaie de petale, cînd
împlinirea lui îl frînge pînă moare — aşa
şi tu te-ai dus în plinul tinereţii...

Pămînt şi cer prohod cîntat-au
frumuseţii, căci Parca te-a ucis...
Scrumită-n risipiri,

primeşte-acum de ziua tristei sărbători
potirul meu cu lacrimi, braţul meu de
flori, să fii, în moarte, vie — numai
trandafiri...

DESCHIDE-TE, PĂMÎNT,
ŞI FA CA SĂ-MI RECAPĂT...

Deschide-te, pămînt, şi fă ca să-mi recapăt comoara care-a tine zace îngropată şi dacă nil poţi — fă ca sub acelaşi lacăt cenuşa ei cu-a mea să fie-amestecată.

Se cuvenea şi-n mine moartea să lovească cum a lovit în ea, să cad şi eu alături, de vreme ce prin moartea-i patima-mi lumească eu nici nu pot s-o sting şi nici să mi-o înlătur.

Cînd ochii ei sclipeau şi, fericit, aveam lumina razei lor în suflet, eu trăiam viaţa-mi pămîntească. Azi sînt însă mort, căci moartea-i ce-n orbite golul ei şi-a pus mă cheamă şi mă-ndeamnă-n noaptea ei să-mi port şi umbra ce-mi

încheie ziua ce s-a dus.

DIN DULCEA ŞI FRUMOASA EI VIRGINITATE...

Din dulcea şi frumoasa ei virginitate a ars o flacără atîta de fierbinte incit sub lespezi grele-aducerea aminte mai scînteiază astăzi raze-nfierbintate.

Săgeata ce-am primit n-a fost cu vîrful frint, căci mi-a pătruns adine, ochirea n-a fost proastă, a moarte mi s-a-nfipt şi-mi stă înfiptă-n coastă şi nu pot nici s-o smulg — jertfit iubirii sînt.

Frumos la marginea fintînii a murit Narcis cu chipul lui zadarnic oglindit, de sine indrăgit... In dragostea lui sumbră

el mulţumit murea... In schimb eu imi

împlînt iubirea în cenuşe... Astfel pentr-o umbră sfîrşitu-s-a Narcis şi 'eu pentr-un mormînt.

EU TOT MAI VĂD FRUMOSUL CHIP AL CĂRUI TRUP...

Eu tot mai văd frumosul chip al cărui trup e în pămint şi-al cărui spirit e în cer.
Ori treaz, ori dacă dorm sînt fără el stingher, îl văd mereu, nu pot de dînsul să mă rup.

Ea, care pe pămint vro grijă nu mai are şi care bea nectar cu zeii-n jilţ şezînd se-ndur-ades să-mi vadă starea mea şi blind în visul meu opreşte-a morţii-ameninţare.

Visez că vine-n noapte... mîna-ncet mi-o

ia mirată că nu mor, că nh vin lingă ea, îmi face semn şi parcă-mi rupe vălul vieţii, să nu-i mai simt povara, liber — să cutez ; dar zborul cînd şi-l ia spre cer, zăbranic feţii îmi pune şi mă pierd şi nu pot s-o urmez...

HA, MOARTE, — VEZI-MI HALU-N CARE M-AI

ADUS I...

Ha, moarte, — vezi-mi halu-n care m-ai adus I M-ai sărăcit, ca cerul să-l îmbogăţeşti şi hrana mi-ai răpit-o : zimbete cereşti ce-acuma îngerii-i răsfaţă-acolo, sus...

Plin de suspine şi de gînduri stranii sint, mă zbat in deznădejdi şi rid de mine însumi batjocurind şi lumea, dragostea

şi plînsu-mi şi mi-i plăcere numai lauda să-ţi cînt.

Nu, nu eşti moartă, nu... Din noi cel mort sînt eu, căci mort e numai omul care-n luptă grea şi-adînc îndurerat cu relele se zbate.

Nedreaptă e-mpărţeala : ceru-l ai; eu patimi să port pe-acest pămînt şi toate îmi sînt date ca să suspin şi ochii să mi-i scald în lacrimi.

DEŞI CÎMPII, PĂDURI ŞI FLUVII, MUNŢI...

Deşi cimpii, păduri şi fluvii, munţi lăsaţi in urma mea mă ţin departe de chipul drag cu ochii dulci şi crunţi, ce bunurile vieţii mi le-mparte — din

ceruri coborit ca pe o rază tot cum de-ntiia dat' m-a-nflăcărat, cu aripa-i un demon Îmi aşază sub pleoape chipul ce m-a fermecat.

Nerăbdător in noapte cînd veghez şi vreau să-l prind şi să-l Îmbrăţişez e unduire-n forme-nşelătoare...

Dar dac-adorm, din braţe-mi se ridică, îmi scapă, fuge şi, trezit, mă doare in suflet şi sint trist şi mi-este frică...

DE-NTÎIA 21 DE MAI, HELENA MEA, ÎŢI JUR...

De-ntîia zi de mai, Helena mea, îţi jur pe Castor şi pe Pollux [1] — gemenii tăi fraţi, pe ulmii-nalţi şi drepţi de viţă-

mbrăţişaţi şi pe livezi iţi jur, pe culmi şi pe păduri, pe primăvara sfîntă-n zimbete de rouă, pe firul de nisip din trepte de izvoare şi pe minuni de cîntec de privighetoare, — că n-am să-ncerc aiurea-ndrăgostire nouă.

Mi-eşti dragă numai tu, pe tine te-am ales şi-ntimplător n-a fost aşa cum te-am cules şi patima mi-o simt drept mare împlinire...

Mărturisesc : eu însumi soarta mi-am croit-o şi cinstea m-a-ndemnat spre astfel de iubire că dacă mă înşel, adio-ţi spun, iubito.

CU FIR ROŞ DE MĂTASA BRAŢUL ŢI-AM LEGAT...

Cu fir roş de mătasă braţul ţi-am legat

deunăzi, cînd vorbeam, dar braţul tău legindu-1, am izbutit să-ţi prind doar braţul înnodat şi n-am putut să-ţi leg nici inima, nici gindul.

Aleasa mea frumoasă, soarta nu e dreaptă : tu m-ai înfrînt, ea astfel cursa mi-a întins şi cad în ea, tu însă, mult mai înţeleaptă, în dragoste învinsă nti eşti, nu te-ai prins.

Vreau să-i vorbesc, iubito, unui vrăjitor ca dorul tău de-al meu să-l lege-ntr-ajutor, să-nfig-acelaşi spin în inimi — sîngeros.

Dar vraja de iubire n-are vrun temei, cînd nu eşti nici bogat, nici tînăr, nici frumos ; nici vraja versului nu-i vraja dragostei.

IA-ŢI FRUMUSEŢEA TA,

NIMIC SĂ NU RAMINA...

Ia-ţi frumuseţea ta, nimic să nu rămină din harul tău, pe care cerul ţi l-a dat, ia-ţi ochii tăi frumoşi şi cugetul bogat şi mersul legănat şi vorba ta de zină.

**N-oi mai rol atunci robit de îndoială.
Supărăcios cum sînt, ştii, harul minunat
de-l văd, voi fi deodată mult prea-nfuriat;
în deznădejde-un suflet prinde îndrăzneală I**

**De-ţi voi atinge astfel, mina, uneori, de ciudă nu păli, să nu te înfiori.
Sînt ca nebun, mi-e mintea-n friguri ca de boală,**

atîta mă frămînt de dor, de dragul tău ; dar tu, Jignirea mea te rog n-o lua în rău, tu iartă-ţi ţie însăţi marea mea greşeală.

CA SĂ TRĂIASCA-N VECI DIN VEAC IN VEAC

IUBIREA...

Ca să trăiască-n veci din veac in veac
iubirea pe care altădat' ţi-o dăruia
Ronsard şi cum minunea ta i-a-ncins in
suflet jar, ca libertatea lui să-şi simtă-n
el pieirea —

şi ca nepoţii-n veac să afle că amantă mi-
ai fost, intrată-n sînge, caldă dragostea,
cit inima mea alt nimic nu mai dorea —
iţi dau în dar această floare de-
amarantă.

Trăieşte-ndelungat în tinereţea-i verde...
Nici tu, mult după moarte, tot nu te vei
pierde, căci vei trăi în cîntec plin de
gingăşie,

din grija mea, din tot ce ţi-am făcut eu

parte.
O, vei trăi sporind ca Laura-n măreţie [1]
cît vor mai fi pe lume o pană şi o carte...

IUBIRE CE DOMNEŞTI ÎN LUMEA-ACEASTA LARGĂ...

Iubire ce domneşti în lumea-aceasta largă, Pe-alei vezi frumuseţea rătăcind ? E-a mea. Nu vezi ? Sint ochii ei ca licăriri de stea, lumini în templu, lămpi de strajă ca să ardă...

Vezi trupul, chipul ei cît poate să cuprindă ca frumuseţi resfrînte-n zîmbete din zori ?
Şi cugetul nu-i vezi, Domn al destinelor, în care Dumnezeu se uită ca-n oglindă ?

Priveşte-i umbletul, cît e de-ngîndurat...
Şi cum te-a-nfrint cînd ea cu flori te-a-mpresurat...
Sub pasul ei şi iarba creşte fericită...

Se-aprinde primăvara-ntr-a privirii rază şi izvorînd lumini din faţa îndrăgită de-i cerul mohorît el tot se-nseninează...

SĂDESC IN CINSTEA TA ACEST POM **AL CYBELEI...'**

Sădesc în cinstea ta acest pom al Cybelei, un pin pe-a cărui scoarţă zilnic să citesc ce-am scrijilit ca nume-n zgrunţii coajei celei mai vechi şi ce-a sporit spunînd cit te iubesc.

Voi, Fauni[2], ce-mi păziţi pămîntul strămoşesc pe Loara de-nvîrtiţi o horă-a voastră-n jocuri răsadu-mi ocrotiţi; cînd mort voi fi, doresc de-ngheţ să mi-l feriţi şi de-ale verii focuri.

Păstor ce turma-ţi duci prin preajmă, flulerînd din fluierul de pai[3] tu, doina ta cintînd, să scrijili, an de an, să vadă

orice om

în scoarţă doru-mi scris, să-I poată şti şi el; şi udă pinu-apoi cu sînge dintr-un miel şi spune-ţi: — „pinu-i sfînt, e al Helenei pom

M-AI CUCERIT, MĂ STĂPlNEŞTI, DE-ACEEA-ŢI DAU...

M-ai cucerit, mă stăpîneşti, de-aceea-ţi dau o iederă ce-alunecă, se-agaţă sau se prinde-n pomi, pe ziduri, cută peste cută, se-aşază, strînge.-mbrăţişează şi sărută.

Iubito, vreau din iederă să-ţi fac cununa, ca ea aş vrea, ori de e zi, ori noapte-ntr-una din dragoste ca de-o coloană să mă leg nod strins, ca trupul tău frumos să-l prind întreg.

Nu vor veni, sub ramuri, vremuri înţelepte ca zorii zilei pe-amîndoi să ne deştepte în ciripiri de pasări sub un cer senin, întredeschise buze-ntr-un sărut să-ţi frîng, să-ţi strig iubirea-mi, să te prind înbraţe-n plin, ca fildeşul şi trandafirii tăi să-i strîng ?

BĂTRlNĂ CÎND VEI FI, **ŞEZlND LA SOBA-N CASA...**[1]

Bătrină cînd vei fi, şezind la sobă-n casă, torcînd la luminare, firul depănindu-1, tu versu-mi vei şopti rostind mirată gîndul: ..Ronsard, cum m-a cîntat pe cînd eram frumoasă 1...*

Şi n-a fi slujnică, ce auzind acestea, chiar din odihna ei şi tot să nu tresară, ca numele-mi şoptit să nu mi-l lege iară

de numele tău drag şi veşnic ca povestea...

Eu în pămînt voi fi... Odihna-mi de nălucă voi cere mirţilor în umbra lor s-o ducă... La gura sobei stînd bătrină, ghemuită,

vei regreta iubirea-mi, focul tinereţii...
Trăieşte, să n-ajungi, ca mîine, ofilită I
Culege chiar de azi toţi trandafirii vieţii...[2]

DEŞI-MI DAU OCHII TĂI O GREA ŞI ASPRĂ LUPTĂ...

Deşi-mi dau ochii tăi o grea şi aspră luptă din care ies învins şi tu învingătoare, deşi de trei ani sînt cruzi paznici, tot mă doare, cînd frumuseţea ta din mine se înfruptă.

Deşi mă săgetează Amor şi ursuz e, dulceaţa suferinţei n-am s-o pun pe goană, ci voi păstra în suflet mîndra ta icoană pe rană mina ta şi numele-ţi pe buze...

Ucide-mă. E-o cinste. Sufăr ; sînt in stare, dar pierzi, căci pentru mine moartea-i dezlegare : cinstirea ce-am cîntat-o pentru tine fu.

De mor, eu scap de caznă, liber sînt. Vezi laşa, mărunta-mi bucurie... Crudă însă, tu
vei fi a numelui tău însăţi ucigaşa.

ÎN SUFLETUL MEU ZAC IN MALDĂR AMINTIRI...

f

In sufletul meu zac în maldăr amintiri, odaia văd şi patul drag de altă dată, in care-n zi de mai iubita-mi sta culcată...

Aşa n-am s-o mai văd, vr-odată, nicăiri.

Un somn uşor, ţinind-o fraged aplecată pe cotul drept, frumoasa gură-i ascundea... în ochii ei arcaşul Amor adormea, săgeata lui ţinînd-o totuşi, încordată.

Şi părul ei, atunci, şuviţă cu şuviţă bogat se resfira din verdea ei scufiţă, In care parcă numai Graţii[1] se-mpleteau cu văluri de mătase care-o-mpodobeau... Mi-e amintirea vie-atît de caldă încă, încît de-ar fi. s-o uit aş fi nu om, ci stîncă.

ÎNFIPT IN GEMENELE-I FLĂCĂRI MARI...

înfipt în gemenele-i flăcări mari ochi din plin Amdrul săgetînd [1] că-n inima

mea torţa fluturînd şi recea-mi măduvă mi-o-ncinse jar.

Din împletirea-a două cozi îmi dete tot aurul şi florile din ele, tot părul blond şi creţ al Doamnei jnele, ca inima să mi-o agăţ în plete.

Şi-atunci ? — Era arcaşul meu prea blînd, blînd focul lui. Cu aur înnodînd din fire ochi de plasă — m-am uitat...

Uitarea, însă, nu mi-o cert, mi-i dragă... Arcaşul într-atît m-a fermecat, că buclele, deşi mă ard, — mă leagă.

ClND OCHII-MI PE FRUMOSU-ŢI CHIP PRIND SĂ SE-APLECE...

Cînd ochii-mi pe frumosu-ţi chip prind

să se-aplece în ochii tăi văd, nu ştiu, alb sau negru, văd ceva, ce nu ştiu, e in singe un prăpăd şi pină-n inimă din vînă-n vînă-mi trece.

In ei simt cum se mişcă Amor ; mă ocheşte şi arcul şi-l sloboade-n mine rînd pe rind... Ah, tu, înţelepciune, spune-mi al tău gind : — ce poate face-acela ce păcătuieşte ?

Crezi că mai pot să fiu stăpîn pe mine, da ? cînd tatăl parc-aş vrea şi regele-mi trăda şi ţara, sora, fraţii, mama ?... într-atît

îmi sînt ieşit din fire dac-am încercat in lungi sorbiri otrava toată ce-ai virit în ochii tăi frumoşi de care-s fermecat...

DE MII DE ORI
SA PORŢI ACELAŞI GlND...

De mii de ori să porţi acelaşi gînd, doi ochi în inima ta să citească, tu, lacrima să-ţi laşi să licărească, în ea amarnice tristeţi strîngînd...

Să-ţi fie palidă, topită faţa, să nu te mingii nici chiar suspinînd, să mori de groază-n tine inchizind dorinţi — şi altul să-ţi croiască viaţa...

Dezamăgit, să te sfîrşeşti, iubind pe duşman, — vieţii lui să nu-i porţi jind şi-n ochi vedeniile să te-ndemne la vorbă şi de vorbă să te temi şi-n deznădejdi nădejdea iar s-o chemi sînt toate ale morţii mele semne...

SFlNT ÎNGER, CARE RĂNILE ALINI...

Sfint înger, care rănile alini, al zeilor,

tu, crainic şi tălmaci, — prin care porţi cobori din cer ? Cum faci din inima-mi să smulgi atiţia spini ?

Cînd arde-n mine-n noapte dragostea, de mine milă ţi-e şi mă-nţelegi şi-atunci în ochi, în braţe tu mi-o legi ca idol scump şi drag pe Doamna mea.

Stai, nu fugi în preajma altor paturi, rămîi aci ca pofta să mi-o saturi de sînii ei, ce iadul mi-au deschis,

de şoldul ce să-l mingii nu cutez...
O, lasă-mă ca cel puţin in vis o noapte-ntreagă să-i îmbrăţişez...

SUB UNDA DE ARGINT ŞI DE CLEŞTAR...

Sub undă de argint şi de cleştar in

luna-April o perlă am zărit. Lumini avea în ea şi licărit.
De-atunci, minuni mai mari nu mai apar.

Era rotundă şi naivă, albă
şi strălucirea ei părea poveste.
Rămin cu dorul. Neştiută-mi este mai mîndră alta de şirag şi salbă.

De mii de ori vrînd braţul să-mi afund
in unde-am rătăcit-o-n fund de prund.
Odată însă, cînd am prins-o-n stînci,
trecu-un arcaş., Făcu din arc o nadă.
Zvirlindu-mi-o îmi dete-n apă brinci.
Şi-am fost furat, aşa, de dulcea pradă.

CÎND VAD CUM IŢI ZÎMBEŞTI, DE VORBA STÎND CU TINE...

Cînd văd cum îţi zîmbeşti, de vorbă stînd cu tine, cînd parcă eşti cu gîndul dus-aşa departe şi cînd de mine-atunci o lume te desparte lăsînd uşor pe umăr capul să se-ncline, aş vrea să-ţi întrerup visarea încordată şi să-ţi vorbesc, dar glasul parcă-mi amuţeşte, nu pot rosti nimica, prins mi-i ca-ntr-un cleşte de teamă şi sub limbă vorba-mi stă-nnodată.

Orbit sînt dacă ochii lung mi te-au privit şi sufletul îmi e de raza ta rănit: înmărmuresc şi parcă sînt ieşit din fire.

Doar faţa-mi tristă şi suspinele să fie mai grăitoare pentru marea mea iubire, doar ele-n stare sînt s-aduc-o mărturie...

IUBIREA ESTE VRAJA...
PARCĂ-S LUMEA TOATA...

Iubirea este vrajă... Parcă-s lumea toată de-i spun iubitei tot din tot ce pot gîndi; iubirea ca-n poveşti mi se-nvîrteşte roată şi-mi pare anul scurt cit cea mai scurtă zi.

Dar dac-apare-al treilea-atît de stingherit mă simt şi mut sint parcă, vorba-mi nu se-nşiră, se rătăceşte şi in searbăd plescăit, ca mine-n gură însăşi limba mi se miră.

Dar cînd stau singur cu iubita mea, întreagă mi-i vorba-atunci şi pot să-i spun cît mi-i de dragă, Vorbesc şi n-am astîmpăr, limba-i descusută

şi povestesc într-una, nu mai pot să tac ; aş sta cu draga mea şi ani în şir o sută şi n-aş vrea să mai plec, mi-ar fi prea scurt şi-un veac.

FRUMOASA ŞI UMILA,
DULCEA MEA MĂRIE...

Frumoasă şi umilă, dulcea mea Mărie, tu inima mi-o ţii închisă-n ochii tăi şi viaţa mea o porţi pe dealuri şi prin văi, de mîna-ţi dulce dusă şi robită ţie.

In clipa-n care parcă zborul pot să-mi iau, fiindcă tu visării zborul ei i-l dai, mai tare mi se prinde inima şi mai robit, in dar vreau totuşi, sufletul să-ţi dau.

Nebun sint şi atît de mult eu te iubesc, că mintea mi-am pierdut, în fiecare clipă, oricui dacă-i vorbesc, eu numele-ţi rostesc...

Eşti tu, in toate-o lume-ntreagă in risipă... Şi tot ce pot rosti, frumos de e sau rău, in numele tău spus, gîndit e

intr-al tău...

CÎND DRAGOSTEA-NTR-ATÎTA-N BUCURIA EI...

Cînd dragostea-ntr-atîta-n bucuria ei îmi da nădejdi şi astfel mă înflăcărase incit credeam că clipa rodului sunase, ah, moartea-mi seceră lăstarul dragostei.

Crezusem să-i înmoi mîndria-ntr-un tîrziu prin lacrimi, prin tristeţe şi prin suferinţi, dar dat mi-a fost în loc de bucurii fierbinţi, nădejdea inimei s-o-nchin intr-un sicriu.

Nenorocit sini. Vie dacă e sau moartă, n-am linişte. Aceeaşi mi-i plăpinda soartă. Cu zilele ce trec durerea îmi sporeşte.

Să mor mai bine-ar fi, decît mereu să

simt cum visele mă mint, cum viaţa mea coteşte, cum moartea dragostea mi-o schimbă-n labirint

VISAM CA-N UMBRA NOPŢII-NTR-UN STRĂFUND AL GLIEI...

Visam că-n umbra nopţii-ntr-un străfund al gliei s-a fost deschis mormint şi-ntr-însul moartea sta lungită, palidă şi-atit mă-nspăimînta şi scris sta că mormintul este al Măriei.

De groaza visului strigam în tresărire, că e şi Amor robul legii omeneşti, că el domnia-şi pierde-n toate ce-s lumeşti o moarte de-i aduce vrăjii lui pieire.

Nici nu sfîrşeam, cînd iată-n zori de zi venea în pragul porţii mele cel ce-mi aducea îndurerat vestirea-acelei triste morţi.

Fii tare, suflete, durerea să ţi-o porţi. Aud din ceruri cum ne cheamă, — a strigat: cu ea pe-aceleaşi drumuri paşii ne-am purtat...

IUBIRE, MINCINOASA ŞCOALĂ-ŢI PĂRĂSESC...

Iubire, mincinoasa şcoală-ţi părăsesc, căci mi-am pierdut în ea simţ, cuget, judecată, în ea mi s-au fost dus ani mulţi şi înşelată mi-a fost şi tinereţea-n jocu-i nebunesc.

Nenorocit e-acel ce-n dragoste se-ncrede, căci dragostea, copil, e veşnic nestatornic, noi hrană-i dăm din inimi visul nostru dornic, abia de l-am aflat şi-n plînsete ne vede.

Cu seva tinereţii, singe cald, hrănit, il

roade lenea-adînc, cind visul l-a vrăjit şi voluptatea-i este groapă fără fund.

Cassandra şi Marfa, sinteţi neinvinse...
Helena-acum mi-i dragă, totuşi sint cărunt, dar arde dragostea ca paiele aprinse.
NATURA PE CASSANDRA-A-MPODOBIT-O...

Natura pe Cassandra-a-mpodobit-o s& placă chiar şi celor mai isteţi şi cu nenumărate frumuseţi din veacuri adunate-a dăruit-o.

Din tot ce ţine-n cer sub paza cheii Amorul, — Graţiile au cules şi-n ochii ei frumoşi doar pe ales au pus, cu ele să vrăjească zeii.

Din ceruri, cînd nici bine n-a

descins, văzînd-o, sufletul mi-a fost cuprins nebun de patimă. Iar de-al ei dor mi-am scurs în vine-otrava dragostei. De-atunci, icoană mi-i doar chipul ei. Zîmbindu-i printre lacrimi, o ador.

IUBITA MEA ClND PLÎNGE, NU-I...

Iubita mea cind plînge, nu-i chip
Cupidon să nu se scalde-n plins, in plînsul ei, pe care şi l-a strins sorbind şi lacrima din ochii Iui.

Sint picuri de cleştar, nu se răsfaţă vro ploaie-n sinul pentru care mor.
Şi mor in culmile plăcerilor, căci moartea-aceasta-i cea mai dulce viaţă.

Frumoasă lacrim-argintiu cristal!

Rotundă, limpede, bănuţ eşti al iubirii, care sfîrcul ţi-l dezmiardă...

De ce să nu te pot sorbi nebun ? Cleştarul rece-ar fi să ţi-l răpun ca inima să-mi sting, să nu mai ardă.

DE UNDE-A LUAT ACEASTA MĂREŢIE...

De-unde-a luat această măreţie Amorul, — chipul tău să ţi-l cinstească ? Din care vînă-i aurul, ca ţie păr blond, bogat ca aurul, să-ţi crească ?

Din ce grădini sînt trandafirul, crinul, ce i-au dat chipului culoarea-aceasta ? Din ce pădure de mărgean e-ales carminul să-nsemne culmilor de fildeş creasta ?

Şi ochii-ţi, ce lumină i-a umplut, din care stele pulbere-a căzut, să poţi fi ne-ntrecută-n frumuseţe ?

Iubirea, cerul te-ndrăgesc din plin... Mi-eşti idol... Te ador şi mă inchin icoanei minunatei tale feţe...

O, DACA ÎNŢELEGEREA NI-I DATĂ...

O, dacă înţelegerea ni-i dată de-abia cînd ochii noştri pot să vadă şi dacă ochii mei nu pot să creadă, decit minunea cînd făţiş s-arată, atunci, de ce nu mi-a dat creatorul ochi mari, atît de m^ri, cit să cuprindă resfrîntă, limpede ca-ntr-o oglindă minciuna vieţii, care-mi umple dorul ? Desigur, cerul — şi cu‘ grijă mare — creind-o el, să aibă-a fost în

stare de sfînta frumuseţe şi ideea.

Atunci gelos — ştiind s-o preţuiască, — el m-a orbit zvîrlind în lumi scînteia, ca-n licăriri el singur s-o privească.

IUBITA MEA, MI-AI SPUS C1ND DESCHIDEA! FEREASTRA...

Iubita mea, mi-ai spus cind deschideai fereastra, privind înspre Montmartre [1] pajişti depărtate, că viaţa dusă singur în singurătate mai bine-ar fi decît la Curte-n lumea-aceasta.

Spuneai: — „Voi fi în cuget domn pe-a mea , simţire şi zilele-mi vor trece-n post şi rugăciuni şi dragostea-nfruntînd voi stinge-ai ei

tăciuni; nu, sîngele meu nu-i voi dărui-n neştire.*

I

Eu ţi-am răspuns : — „Cuminte, vezi, nu e de loc să crezi că sub cenuşe focul n-ar fi foc.
Trec flăcările lui prin zid de mînăstiri.

Oriunde, — şi-n deşert, simţi focu-unei iubiri. E tare zeul ei şi nici nu-şi are rostul să-ncerci să ţi-o înfrîngi cu ruga şi cu postul.*

SĂRUTĂ-MA, IUBITO,
STRlNGE-MA, — SA FIE...

Sărută-mă, iubito, strînge-mă, — să fie suflarea mea şi-a ta văpaie de viaţă şi dă-mi săruturi mii şi mii pe ochi, pe faţă : iubirea n-are legi, să numere nu ştie.

Sărută-mă... şi iar... De ce, o, dulce gură, să te fereşti ? Cindva tot vei avea paloarea, ce Pluton [1] ţi-o va da, cînd dindu-ţi sărutarea, culoarea şi-o va pierde frageda-ţi făptură.

Trăind, striveşte-mi gura-ntr-un sărut de vise şi murmură-n sărutul gurii- ntredeschise frînturi de vorbe mii şi mori la pieptul meu, s-adorm Ia sinul tău, trezirea să ne fie vrăjită intr-o zi cum mi-am dorit mereu : chiar scurtă mai de preţ ca oarba veşnicie.

BATRÎNH ÎNŢELEPŢI SPUNEAU SA NU TE MIRI...

Bătrînii înţelepţi spuneau să nu te miri, — sub zidul Troiei[1] cind Helena [2]- ncet trecea, — că frumuseţea ei

aprinde dragostea şi că nu-i vrednic nimeni de-ale ei priviri.

Să fie soţului redată, dus-acasă, lui Marte[3] supărarea să i-o-ndepărteze, să nu mai curgă singe nici pe metereze, să nu mai simtă nimeni grija că-l apasă.

Bătrinilor, păcat că sfatu-aşa v-a fost, că i-aţi oprit pe tineri fără nici un rost. Şi tineri şi bătrini, cu toţii dinainte

în joc puteaţi să puneţi trup şi metereze. Deştept fu Menelau şi Paris mai cuminte — ca cel dinţii s-o ceară, cellalt s-o păstreze.

EŞTI DULCE, FRUMUSEŢE, REGII POŢI ÎNFRÎNGE...

Eşti dulce, frumuseţe, regii poţi

infrînge...
In raza ochilor tăi inima mi-ai frint, în schimb, dă-mi-o pe-a ta in piept să mi-o împlini, căci fără inimă nu pot trăi, nici plînge.

Cînd mort, al tău, şi fără inimă voi fi, mai mult decît gîndeşti, al tău va fi regretul: vei pierde un prietin, vei simţi cu-ncetul că-n cinstea ta am vrut şi inima-mi jertfi.

Din moartea-mi vom alege, Doamnă, fiecare ceva : eu mîngîierea, tu o remuşcare, dar poate-ţi va plăcea de-mi va fi dat, murind,

pe lespede s-asculţi, cindva, că se citeşte : Aici acel ce fără inimă trăind, fu fără inimă ucis — şi odihneşte.

DIN ZIUA-N CARE UCIGAŞA TA...

Din ziua-n care ucigaşa ta privire ca-ntr-o stincă îmi săpa in cuget numele tău şi-ţi ardea ca fulgere izbînda-n ochi, — a mea sărmană inimă lovită vrînd să-ţi ocolească noi izbinzi, plingînd porni, în caldul ivoriu de undă al şoldurilor tale să se-ascundă.

De-atunci, de rana mea nepăsătoare, ea zburdă într-a undelor viitoare şi-apoi se zvîntă-n raza torţei tale.

Sub meterezul ochilor tăi sînt rămas de unul singur, plin de jale, ca un strigoi scăpat dintr-un mormînt.

SCAIEŢI PUFOŞI ŞI TU, DIN TUFE, VlSC CLEIOS...

Scaieţi pufoşi şi tu, din tufe, vise cleios

— un zimbet in deşert şi oaspete de cring — din peşteri iederă, covor verzui, umbros ţi tu, izvor, priviţi-mi ochii mei cum pling...

Voi, porumbei uniţi intr-un prelung sărut şi turturea plîngîndu-ţi văduvia-ncet, privighetori cintînd un cîntec ne-ntrecut, — cîntaţi-mi zi şi noapte-al dragostei verset...

Voi, rîndunici streine roşu gulerate, de-mi veţi găsi în cale nimfa, pe-nserate, buchet de primăvară-n pajişti culegînd,

să-i spuneţi cit de mult de dinsa mi-a fost dor, că aşteptarea lungă nemaiindurind,
decît să mă topesc mai bine-am vrut să mor...

IN VERDEA TINEREŢE ANUL SE-NNOIA…

In verdea tinereţe anul se-nnoia, cînd te-ndrăgeam Sinop, atunci, în luna-April cînd chipul tău avea mireasmă de copil, cînd şaisprezece ani doar virsta ta era.

In mers şi-n vorba ta păstrai copilăria… Ţi-erau frumoase gura, har dumnezeesc, şi mina, fruntea ta… Simţeatn că împietresc cind ochii-ţi parcă-ntr-înşii resfringeau vecia.

Văzu atunci iubirea-mi frumuseţi de vis atîtea-ncît pe toate-n inimă le-a-nscris. Dar dacă frumuseţea, azi atît de mare, nu-i totuşi cea de-atunci aşa cum te-am plăcut, privirea-mi nu te pierde : ochii de-ncintare sclipesc la amintirea celor

ce-au văzut.

VREAU IN TREI ZILE SĂ CITESC ILIADA TOATĂ...

Vreau în trei zile să citesc Iliada toată.
Pui ivărul la uşă, Corydon. S-o-ncui, să
nu mă tulbure nimic. Vezi să nu poată
mînia-mi să-ţi arate că uşoară nu-i.

Să intre jupîneasa doar, să-mi facă patul.
Nu vreau prietinul să-mi văd. Şi nici pe
tine. Vreau singur şi trei zile-ntregi să-
mi duc veleatul, să pot apoi in chefuri
săptămina ţine.

Dar, dacă'... cineva... de la Cassandra
vine, vezi să n-aştepte... tu deschide uşa
bine şi vii de-ndată in odaie, să mă-
mbraci:

vreau să mă-nfăţişez frumos ; dar numai lui... Din cer de-ar coborî şi Domnul, — mii de draci I — pe nimeni nu mai laşi să intre... iar încui I

CU CÎT S-A STINGE HORA STELELOR...

Cu cit s-a stinge hora stelelor mai iute şi cu cit pămînt şi ape şi suflul marelui Tot in virtoape va-nsufleţi un joc al ielelor, sau cerurile-n ape se vor pierde, sau lumea-n neguri va fi fost pierită, — eu blondă tot nu mi-oi lua iubită, domniţă n-oi iubi cu ochiul verde,

căci ochii-nfrinţi mi-au fost de ochi căprui, cum n-a fost dat in lume nimănui şi niciodat' să-i simtă-

nvingători...

De-a fi să mor, în moarte tot pe ei
ii voi aprinde-acolo, lucitori, frumoşii
ochi, pe cerul inimei...

DE STRÎNG MII DE GAROAFE.
MII DE CRINI...

De strîng mii de garoafe, mii de crini în braţe, — vrăjite lor ocrotind, — cum drăgăstos circeii viţei prind în laţuri strînse crengile-n grădini, de zburdă numai bucuria-n mine, de-mi piere de pe faţă grija sumbră şi drag mi-e nu de zi, ci mi-e de umbră, — visare sfîntă, toate, toate-s de la tine...

M-aş pierde urmărindu-i faldul rochii,

dar parcă zboară înşelîndu-mi ochii...
Visare, bucuria mi-o înşeli

şi fugi, cînd ştii că inima te cheamă...
Eşti fulger parcă-n prag de îndoieli sau nor, pe care vîntul îl destramă...

CIND LUNG ÎŢI SORB SCINTEIA DRAGOSTEI CE-O SCAPERI...

Cînd lung îţi sorb scinteia dragostei ce-o scaperi din ochii tăi frumoşi, eu parcă sînt orbit, la minte tulburat şi cugetul smintit şi trupu-ntreg mi-i beat... oh, cum să te mai aperi 7

Şi mă frămînt în suflet... Fruntea îmi asudă şi mi-o îngheaţă teama...
Simţurile-mi toate se pierd, dar bucuria ta cumplit socoate prin moartea mea să capeţi faima că eşti crudă.

Ca fulgerul ţi-i raza sfredel din privit şi mi se-nfige-n suflet*; vîrf* e de cuţit şi inima-mi însîngeri... Nu pot nici să gem,

nici să mă ierţi să-ţi cer de răul ce mi-l faci. Cruzimea ta imi stinge glasul — şi cînd taci, o vorbă uu-ndrăznesc : — de ochii tăi mă tem,

MI-E DE MARIA DRAG
ŞI TOT NU MI-E DESTUL...

Mi-e de Maria drag şi tot nu mi-e destul şi Ana-n laţ mă ţine, — dragi mi-s amindouă — şi le iubesc pe rind cum altădat* tot două — pe Nemesis şi Delia — le-ndrăgea Tibul ’.

Vor spune drepţii, poate, că-i o nebunie de două sau trei ori ca să iubeşti pe zi... Desigur, cere timp să poţi frumos iubi, chiar mulţumită, una, greu e ca să fie.

Dar vezi, Choiseu[2], eu sint un mare-ndrăgostit, eu bunurile-acestea nil sint prea pripit să le posed cum vrea amantul şi stăpinul.

Şi vezi, eu numai mina le-o sărut, stingher... şi ochii, fruntea, gîtul, buzele şi sinul...
Choiseu, acestea doar... Nimica alt nu cer I

CU C1T M1NDRIA E MAI REA CA UMILINŢA...

Cu cit mîndria e mai rea ca umilinţa şi e sulemeneala veşnic neplăcută, iar haiua cu firet de aur de-i cusută, frumoasă nu e cum e simplă cuviinţa...

Cu cit e tinereţea lesne încrezută şi-n floarea ei o fată e nevinovată, cum nu e

**doamna care-n prunci e prea bogată, —
cu-atît mai dragă mi-i iubita neştiută...**

**Iubesc bobocul roşu-ntredeschis în zori
nu înclinarea-n seară-a palidelor flori...
Un trup primăveratic drag mi-i plin de viaţă**

şi-o gură dragă mi-i naivă-n sărutat, cînd încă ea n-a fost mînjită de-o mustaţă cu peri cărunţi, ţepoşi, de soţ sau alt bărbat.

LICOARE-A DRAGOSTEI ŞI-A SFINTEI BUCURII...

**Licoare-a dragostei şi-a sfintei bucurii e-odaia-n care două torţe minunate in ochii tăi se-aprind şi ard învolburate,
cînd după drumuri lungi sînt iarăşi**

printre vii...

Nemernicia mării uit cum iert şi valul şi vîntul şi cum uit vîltoarea-atîtor rele, acum, cînd după multe suferinţe grele mă poartă-o mină dulce şi-mi arată malul.

Adio, frămîntare — adio, vijelie de valuri, voi, străbunii gingaşului zeu, ce şi-a înfipt adînc săgeata-n trupul meu.

Dar dacă-am ancorat în port, atunci să-mi fie udata rămăşiţă zeului marin zvîrlită peste bord, ca să mi-o-nece-n plin.

ZADARNICĂ-I, PASQUIER, VERDEAŢA-ACEASTA TOATĂ...

Zadarnicâ-i, Pasquierverdeaţa-aceasta

toată ce rîde-n cîmp. Zadarnic pasările-ascult sau murmurul de ape, vîntul in tumult primăveratic dîndu-mi sufletului roată, de nu mă cruţă ea, ci-mi sfredeleşte rana fugind de mine, dindu-mi lacrimile rele şi ascunzindu-mi raza gemenelor stele, — frumoşii ochi din care inima-mi ia hrana...

Mai bine iarnă-ar fi, o iarnă pe vecie, căci dragostea în iarnă nu-i dat să te-mbie ca primăvara-n care bolţile se-aprind.

Eu în aprilie, cînd toate-şi schimbă faţa, plin de nădejdi nu pot pe-aceea s-o cuprind ce-mi ţine-n ochii ei şi moartea şi viaţa...

DUREREA MEA IN LUME VREAU SĂ ZBURDE...

Durerea mea în lume vreau să zburde ca vîjîitul zborului săgeţii: la glasul de sirenă-a frumuseţii urechile vreau să-mi rămină surde...

Fîntînă-aş vrea să fie ochii mei, foc inima aş vrea şi capul stincă, piciorul trunchi, să nu apropiu încă minunea-i mîndră-n omenescul ei.

Să-mi fie gîndul pasăre aş vrea, zefir suspinul, şi durerea mea s-alerge-n lumi să-şi caute-alinarea...

Pe ţărmul Loarei palida-ml culoare cu numele meu să se schimbe-n flosre, ţă ia durerii mele-nfăţişarea..,

DOI OCHI CĂPRUI SÎNT TORŢA VIEŢII MELE...

Doi ochi căprui sînt torţa vieţii mele, îşi ard luminile in ochii mei şi vlaga tînără imi sting în ei, căci sînt ca blestemul de lanţuri grele.

Şi i-au fost minţii mele greu prăpăd, căci flacăra dintr-înşii m-a orbit şi cu credinţă-atîta i-am iubit, că n-am mai vrut de-atunci alţi ochi să văd.

In mine-alt pinten ei nu mai înfig şi gînduri altele nu mă mai frig şi idol altu-n inima mea n-am

şi mina nu mi-i altui nume roabă să-l scrie-aşa precum pe-al tău ţi l-am cintat, fiindcă tu i-ai fost podoabă.

VEDEA-VOI ZIUA CARE-MI VA ADUCE...

Vedea-voi ziua care-mi va aduce ori pace-orl linişte, ori moarte-ori viată, să taie colţii grij ei, altă faţă să capăt, suferinţei să-i pun cruce ?

Să nu văd cum din fund de ape iese naiada mea ca să-mi arate portul ?
Pe bord să n-am nici ca Ulise [1] tortul din pinza ce se ţese şi desţese ?

Să nu văd decit ochii, aştri gemeni, pe care-n apa gîndului mi-i semeni ca semne luminoase năvii mele ?

Şi vînturile nu s-or învoi s-aducă nava cu parîme grele la matca dragei mele, într-o zi ?

DIN CARE PLANTE, FLORI SAU RĂDĂCINI...

Din care plante, flori sau rădăcini,
cu ce uleiuri sau cu ce licoare voi
unge rana inimii ce doare că
trupul tot mi-i parcă-mpuns dş
spini ?

Nici farmec, cremene sau
doctorie, nici o plămadă, nici un
suc nu-mi vor da vlaga, să mă-
mpiedice să mor; simt cum mă
prinde somn de veşnicie...

Tu, ce ştiinţa ierburilor ai şi
inima-ncrestat mi-o tai, tu
vindecă-mă de mindreţea-ţi
mare,

ia-mi grija ochilor tăi dulci şi iată,

din milă, ţine-l pe amantul, care de dragoste şi viaţă se Îmbată.

DIN NOPŢILE IUBIRII NICI O LUPTĂ...

Din nopţile iubirii nici o luptă, * nici farmecul iubirii, nici acele plăceri din care-amanţii se înfruptă nu preţuiesc cit lacrimile mele.

Voi, fericite lacrimi, doar în voi odihna mi-o găsesc din frămintare, prin voi, cînd eu sub suferinţi mă-ndoi, alean durerii aflu şi iertare.

Oh, fericită fie-mi frămîntarea sub jugul căreia-mi găsesc suflarea şi fericit şi gîndul dragostei,

ce mi-aminteşte, blînd, duioasa-i faţă... Mai fericită torţa-n ochii ei ce-mi frige inima cu foc ce-ngheată...

MĂ MINT EU ÎNSUMI, OCHII MI-I ÎNŞEL...

«Mă mint eu însumi, ochii mi-i înşel un chip zadarnic îndrăgind, o ceaţă... Ah, soartă crudă, mîndră şi glumeaţă... Amară clipă plină de-ndoieli I

Şi de mi-a fost oglindă o fintlnă, de mine-ndrăgostit, chip nestatornic şi oglindit mereu în apă, dornic — să mor cu dinsul mînă-n mină ?

Zadarnicul meu chip să-l las să mă

topească pas cu pas ca picurii de ceară-n soare ?»

Aşa Narcis, îndrăgostit, plîngea
simţind pe ţărmul umed cum
năştea din sîngele lui o
frumoasă floare.

E OMU-NTR-ADEVĂR DE PLUMB SAU LEMN...

E omu-ntr-adevăr de plumb sau lemn văzind minunea ei de nu tresare şi nici la glasul ei ce e-ncîntare de n-are vro mirare, vrun îndemn.

Sau cînd în zi senină, visătoare prin pajişti vede mîna-i culegind flori proaspete-n mănunchiuri aşezînd, (căzut şi el pe gînduri) în plin soare, sau vara, cînd şi cîntecul se stinge pe

înserate-n prag şi cînd atinge în depănare firul de mătasă, ori îi aleargă mina pe chitară şi ochii-n zare ca pieriţi şi-i lasă de prinde inimile ca-ntr-o gheară.

VREAU, AMINTINDU-MI DE PRIETINA MEA DRAGA...

Vreau, amintindu-mi de prietina mea dragă, să beau pe seară-acum, de-aceea Corydon, să ridem, să petrecem noapte fără somn, — paharele le umple, toarnă cana-ntreagă.

De se numeşte ea Cassandra sau Maria, de nouă ori voi bea, căci literele-s nouă în numele ei... Tu, cu miinile-amîndouă pentru Madelon, Belleau să bei de ai tăria.

S-aduci şi florile cînd pui pe masă vinul, garoafe, iasomii — şi nu uita nici crinul, nici trandafirii, fă-mi din toate o cunună şi pune-mi-o pe frunte. Moartea s-o minţim, căci, poate, n-om bea mîine iară împreună şi s-aşteptăm un mîine nu ne prea grăbim.

CUM AI BÂUT UN STROP DE ROUĂ DIN TUFIŞ...

Cum ai băut un strop de rouă din tufiş, de-i zi sau noapte baţi din aripă $i cînţi şi-n inimi cîntecul ca vrajă ţi-l împlînţi ' de parcă trilu-l prinzi de-un murmur de frunziş.

Şi eu ca tine... ştii... aş vrea să cînt în crîng, dar de suspine glasul mi-i întretăiat, căci sufletul mereu în lacrimi mi-i scăldat şi hohotul meu nil e cîntec

dacă pling.

De vrei să cînţi, tu plîngi cel mult trei luni

pe an ; eu, dăruit iubirii-aprinse-n mine-n van îmi plîng mîhnirea-ntr-una-n fiecare ceas...

Privighetoare, cîntă-aşa cum pot să plîng, — de ştii ce-i dragostea, — şi dă iubirii glas, sau singur lasă-mă să plîng doar eu în crîng...

CA OCHII SĂ-ŢI IUBESC LA NEBUNIE...

Ca ochii să-ţi iubesc la nebunie, dar să nu fur scînteia lor divină, să fiu bătut în cuie, fără vină, de stînca-asprimei tale-a fost să fie.

In loc de-un vultur, dragostea mă roade, se-nfige-n mine ca un plisc de pradă şi-n piept îmi stă de parcă i-ar fi nadă şi doru-mi scormone cu noi iscoade.

Eu toate relele aş îndura chiar răstignit cum sînt de-asprimea ta şi mi-ar fi dulce răul cel mai crud

de mi-ar fi totuşi dat să sper că, poate, venind uşor, eu paşii să-ţi aud, cînd iertătoare, cuiele mi-ai scoate.

VRU SOARTA-N INIMA MEA SĂ RĂMÎNĂ...

Vru soarta-n inima mea să rămînă şi ochii, părul tău şi a ta mină...
Atit m-au ars, m-a strins şi m-a legat că ars, strins şi legat să mor mi-i dat...

Şi focul, strîngerea şi nada sînt arzind, strîngind iubirii, — legămint jos, la piciorul mîndrei mele, — doborîtă... De mor aşa viaţa nu-i urîtă.

Ochi, mină şi voi plete despletite ce inima mi-o frîngeţi, ce cumplit e cotitul vostru drum de labirint...

De-aş fi Ovid [1] cu vocea lui mieroasă, ochi, stele-aţi fi-ntre stelele ce mint; crin, mina — părul, nadă de mătasă.

CU OCHII TĂI FRUMOŞI ŞI-N CIUDA MEA...

Cu ochii tăi frumoşi şi-n ciuda mea tu inima mi-o îmblînzeşti, dar cînd iubirea ţi-o mărturisesc, rîzînd te-nveseleşti că

poţi să rizi de ea.

Şi cum, iubindu-te, nu pot avea nimica alt, tu lasă-mă oftînd, în ochiul tău frumos — cînd crud, cînd blînd — să-mi pierd, fără batjocuri, dragostea.

Vezi tu, durerea mea batjocorind-o şi prin dispreţuirea ta-nmulţind-o şi tu pe adoratul tău urîndu-1,

deşi ţi-e hrană lacrima-i bogată — tu nu simţi, crudo, nu te bate gîndul că, parcă-n sînge mîna ţi-e scăldată ?

DEŞI IN GRAŢII-NTRECI PE CELE DIN HOTAR...

Deşi în graţii-ntreci pe cele din hotar şi-n bogăţii la fel, de orişiunde-ar fi, de eşti

domniţă chiar şi tot n-ar trebui să te căieşti de-a fi iubit pe-al tău Ronsard.

El poate, Doamna mea, prin minunata-i artă, de ani să te dezlege, zină să devii, căci ce făgăduieşte trece-n veşnicii şi cerul i-a-ndrăgit nemuritoarea-i soartă.

îmi vei răspunde că... e surd... nevoie mare şi nu-i plăcut să strigi în dragoste prea tare. E-adevărat ce spui, dar ai s-ascunzi, ştiu bine,

că el, pentru auz, se-apropie de tine, că gura-ntr-un sărut ţi-o soarbe, să nu scape o vorbă din ce-i spui, cu cît e mai aproape.

TU, OCHI, ICOANA EŞTI IN OCHII MEI...

Tu, ochi, icoană eşti in ochii mei şi soare eşti, zeu al luminii mele şi zimbet eşti în ceasurile grele şi forme veşnic noi dai dragostei.

In lacrimă de-argint mi te resfiri, cînd tristă simţi suspinul cum mă prinde... Eşti mina care inima-mi cuprinde prin crinii tăi, prin fildeş, trandafiri...

Sînt intr-atît al tău şi dragostea atit de mîndră mi te-arată ea, incit nici timp, nici moarte n-or putea să şteargă toate ca să nu-mi rămină întipărite-n veci în mintea mea un zimbet, ochii, lacrima, o mină...

FIINDCĂ DRAGĂ-MI EŞTI, PREA DRAGĂ — ŞI O ŞTII —...

Fiindcă dragă-mi eşti, prea dragă, — şi o ştii —, de mii de ori mai dragă chiar decît viaţa şi ochii-mi, inima şi gura mea şi faţa, — fugi ca de mort, nu vrei prietină să-mi fii...

De m-aş preface că de tine nici nu-mi pasă, eu drag ţi-aş fi atunci, mai drag decît viaţa, de mii de ori mai drag ca gura ta, ca faţa, ca inima şi ochii-ţi ape de mătasă.

E legea dragostei : — de ce iubeşti, să fii tot mai urît, — o ştiu prin mine însumi — : ştii cum mă goneşti din lumea graţiilor tale,

cînd totuşi te iubesc şi-atît de scumpă-mi eşti... De-aş şti că pot să-mi vindec

răul, fără jale, eu te-aş urî ca astfel tu să mă iubeşti.

IUBITA MEA FRUMOASĂ,
IA PRIVIGHETOAREA...

Iubita mea frumoasă, ia privighetoarea
aceasta-n colivie — prinsa mea-i, aşa
cum viaţa mi se zbate grea în umbra ta,
cum eu sînt prinsul tău şi tu mi-eşti
închisoarea.

Privighetoare, du-te — cîntă-i întristarea
şi suferinţa mea, — înduplec-o să vrea
să-mi dea alean, să-mi ierte toată truda
grea şi-ntoarce-te, chiar dacă nu mi-a
dat iertarea.

Nu, nu — să nu mai vii, nu... ce-ai să faci
la mine ?
Vei suferi, căci nil e nimeni să te-aline.
Un rob cu altul nil se poate ajuta.

Eu nu-ţi râvnesc nici glasul — nici cîntarea ta ; dar mă urăsc, — îmi plîng viaţa-n închisoare ce mult tânjeşte şi — cum totuşi, — tot nu moare.

SUSPINE, CIT DE BUNI PRIETINI SÎNTEŢI VOI...

Suspine, cit de buni prietini sînteţi voi, suspine dulci, căci preţul vostru mi-este drag : îmi arde inima, in flăcări e-al ei prag şi totuşi, focul nil mă dă un pas-napoi.

Totuna, inimă, mi-i dacă plingi sau taci, sau frig, sau cald de-ţi este, toate-mi sint de preţ. Sînt fericit iubind în loc inalt, semeţ, deşi destinul mi-i să stau printre săraci...

Săraci ? — Nu, ci în rîndul celor fericiţi pot fi doar cei ce sînt atît de-ndrăgostiţi,

că-n suferinţi trăiesc plăcerea preţuind.

N-aş vrea — chiar de-aş primi tot aurul drept preţ — să nu fi suferit ce-am suferit iubind, cînd preţul dragostei e-o mie de triataţL,

ACUM, ClND VINE IARNA-N VAL, VIJELIOASA...

Acum cînd vine iarna-n val, vijelioasa ţi umflă apele, cînd vintul şuierînd se sparge-n rîpe, cînd în zgomot alergînd îndoaie crestele pădurilor vintoasa, — cu sloi pe-aripi aş vrea pe Amor îngheţat să-l văd cu tolba-n ţurţuri, torţa, — băţ de gheaţă, cu care nu odat' m-a fript pe ochi, pe faţă şi mi-a scurs sîngele din vine-nfierbintat.

E iarna ca un văl de aer gros, ceţos, cînd soarele pierdut nu-i cald, nici luminos...
Atunci m-aprind la raza dintr-o altă faţă

şi care vlsele-ntr-atît mi le hrăneşte,
încit în mine-n sînge parcă se topeşte o iarnă-ntreagă de troiene şi de gheaţă.

CU TRUP ZDROBIT ŞI CUGET MORT PĂREA...

Cu trup zdrobit şi cuget mort părea
făptura mea inertă c-o tîrăsc şi nu
ştiam că Muza de-o urăsc pierd
bucuria şi cinstirea mea.

Dar cînd de tine m-am îndrăgostit,
atît mi-a stat de veghe ochiul tău, că
binele mi l-am ales de rău şi căile
ştiinţei le-am găsit.

Da, ochiul tău mi-a spus ce-i dragostea... El, tinereţii mele, ca o stea
i-a licărit ispită-n raze vii.

Prin el şi inima în fîlfiiri porni spre culmile-nţelegerii — spre pajiştea frumoaselor gîndiri...

DEŞI IN INIMA VREI SĂ-MI APRINZI...

Deşi în inimă vrei să-ini aprinzi
(o inimă ce ţii in stăpînire) dintre iubiri zănatică iubire,
in flăcări trupul tot să mi-l cuprinzi, —

îmi va fi răul —, altora amar, — blînd căci de viaţă mi-i urît şi preţ pe ea nu pot să pun decît atît, cit ţii să mi-o

primeşti în dar.

Dar dacă victima ta sînt sorbit, decît un suflet trist şi necăjit, primeşte-mi pe altarul tău credinţa...

Ah, vei vedea atunci că-i mai de preţ decît şi sacrificiu-n suferinţa de moarte-n faţa unei frumuseţi.

COPILĂ; CINCISPREZECE ANI; FECIOARĂ...

Copilă ; cincisprezece ani; fecioară.
O frunte palidă, o frumuseţe cu păr bogat de aur, plete creţe ;
un ris de parcă stelele coboară.

Cuminte şi pe visul ei stăpină, un git alb ca zăpada ; piept ca lapte ;

sini fragezi, parcă două fructe coapte, fiinţă omenească — totuşi, zînă.

Un ochi, — să poată face zi din noapte, o mină, —■ dulce să dezmierde-n şoapte, să-ţi prindă viaţa-n degetele-n freamăt...

Şi cint şi sufletul mi-e împărţit
in lumi de zimbet şi in lumi de geamăt... De lumea vrăjilor ei sint vrăjit.

DOI OCHI CA DOUA TORŢE, OCHII EI...

Doi ochi ca două torţe, ochii ei s-au dus şi-n alte părţi să lumineze ca nicăiri să nu se înnopteze, să nască-n inimi ploaie de scîntei...

De ce n-am aripi albe ca de nea,
de ce să nu pornesc in cer, — din vrajă cu zeul Amor, stîndu-mî el de strajă, — să fiu o lebădă, să zbor spre ea...

Cu raza ochilor m-ar săgeta şi penele în sînge mi-ar muia. Dovadă-ar fi de suferinţa mea

aceast-arzindă săgetare-adincă.
Şi sigur inima-i s-ar întrista suspinul meu puţind clinti şi-o stîncă.

MINAT DE FURIE, VlNEZ SMINTIT...

Minat de furie, vinez smintit
sălbatica mea zină, cind pe munte,
cînd în şuvoiul undelor cărunte,

cînd prin păduri de tinereţe-n amurgit.

Drept arc îmi port nenorocirea grea, iar îndrăznelile îmi sînt copoi, de-aceea lor, fiindcă sînt de soi le trec şi grija şi turbarea mea.

Dar cînd văd zîna cum este vînată şi cum din ce în ce-i mai depărtată, rînjind se zvîrlă-n foamea lor nebună

pe mine, colţii toţi vrind să şi-i poarte deodat', căci sînt bucata cea mai bună... şi mă tîrăsc, hainii, înspre moarte.

SÎNT AMARÎT, NU ŞTIE NIMENEA...

Sînt amărit, nu ştie nimenea ce foc îşi mistuie în mine para. Pe-ascuns îmi fură inima, tîlhara iubire — şi-ndărăt n-o pot avea.

Nu trebuia, nechibzuit, tăria s-o las duşmanului, ci trebuia întîi — şi stăpînit de mina mea, de cuget să-şi asculte datoria.

E prea tîrziu acum. A luat avînt şi piedică să-i pun nu am cuvînt.
Stăpîn e ; liber frîul lui şi-l lasă...

Şi singur viaţa nu mi-o pot purta, îmi văd greşeala. Totuşi, ştii, nu-mi pasă, căci dulce e să mor de mina ta...

ALTE POEME
(fragmente)

NE TRECE TIMPUL, DOAMNĂ, — ŞI TRECÎND...

Ne trece timpul, Doamnă, — şi trecînd îmi stinge dragostele, rind pe rînd...

Cînd mi-amintesc de bucurii trecute, pe care le-am trăit un an întreg, mirat mi-i sufletul, dar strîns mă leg de amintirea lor şi pe nevrute, înfiorat plîng clipele pierdute...
Cînd primăvara-n iarba ei şi-n flori se înnoia frumoasă în culori, ca smalţul penelor de papagal, in roş, albastru, galben, verde-pal, — din zori şi mai-nainte ca albina să fi brăzdat în lung şi-n lat grădina şi să fi prins nectar de flori de plai, la sînul tău tu harnic adunai,

— părînd o floare ce-ntre flori se pierde, culori în maldăr, roş de sînge, verde

sau alb, albastru, aur-ruginiu, roş de garoafă, galben grijuliu stropit pe părăluţele pe ginduri şi toate prinse-n cerc în rinduri, rinduri, mănunchi, — de flori ce-n amintiri rămîn, — pe care-l ascundeai o clipă-n sin şi-apoi, atît de dulce, la plecare mi-l dai cu limpedea ta sărutare, incit o zi întreagă îmi păstra mireasma lui şi amintirea ta... Cînd de la cîmp veneam din nou acasă simţeam îmbrăţişarea-ţi cum m-apasă, cum braţul tău suav din faldul rochii mă cuprindea şi-apoi cum gura, ochii îmi sărutai, cum de săruturi grele-mi frămintai cutele cămăşii mele, muşcîndu-mă de fiecare cută, rîzînd, simţind cum ochii-mi te sărută şi-n glumă, părul tîmplei, fără preget mi-l răsuceai în bucle mici pe deget sau mi-l făceai şi coadă din trei fire, mă mîngîiai şi parcă în neştire muream de bucurie şi plăceri şi mintea mi-o pierdeam sub mîngîieri. Dar toate cîte amintire-mi sînt s-au dus, s-au dus ca spulberul de vînt şi dragostea ce ne-a fost jar, atunci,
s-a stins şi s-a lăsat ca ceaţa-n lunci. Vru, poate, cerul să se-ntimple-aşa... a

mea a fost greşeala, sau a ta, sau dată fiecăruia o soartă ne-a fost de robi pribegi din poartă-n poartă, ca prada altor dragoste să fim.
Destin trufaş I Ne-a fost dat să jertfim întîia dragoste — fără gîndire — pe alte-aprinse ruguri de iubire...
Am vrut o re-nnoire-a noastră, dornici şi-am fost iubirii noastre nestatornici, ne-au prins pe amindoi porniri deşarte şi visul ne-am sădit intr-altă parte...

Prea obosiţi am fost şi-n suflet goi că ne-am rupt jurămintul amindoi şi l-am dat altora, fărime poate, dar Amor el e doar stăpîn pe toate.
Ca minutarele ce fug pe ornic e totul, — timp şi ceruri, — nestatornic.

IUBITEI SALE

Să mergem dragă, trandafirul ce şi-a deschis in zori potirul înveşmîntîndu-şi haina-n soare n-o fi pierdut-o-n seară-acum, hăinuţa-i singe şi parfum ca faţa ta scinteietoare ?

Ah, dragă, uite cit de iute ii sint podoabele căzute pe jos, ca picurii de ceară... Natura ce porniri haine ascunde,-o floare dacă ţine din zori doar pină-n seară...

Ascultă, scumpa mea, învaţă de vrei să ai bogată viaţă

şi să trăieşti în bucurii : — culege-ţi floarea frumuseţii să n-ajungi vîrsta bătrîneţii şi floare veştedă să fii.

PĂDUREA DIN GASTINE

(fragment)

Ascultă, tu ce-nfigi securea in pădure, opreşte-ţi braţul... nfi vezi î — curge pe secure un singe cald şuvoi, e singe-al nimfelor sub scoarţa pomilor ascunse-n trunchiul lor. Ah, ucigaşule, un hoţ de-i spinzurat cind chiar un bun lipsit de preţ el a furat, ce iad al morţii meriţi tu cel ce omori zeiţele pădurii, sfintele-i comori ?

Pădure, nalt locaş al pasărilor dragi, să nu se mai strecoare-n umbr-atitor fagi nici cerbi, nici căprioare ? Coama ta verzuie să n-o mai simţi cum mindră către ceruri suie ? Păstor să nu mai fie ctntecul lui drag să-l sufle-n fluierul cu patru găuri, clar, dulăul la picioare strajă, — un toiag şi Ioana lui s-aştepte

cintul in zadar ? I

Ah, totul va fi mut. Ecoul — fără glas... şi tu, pădure, cimp deschis vei fi rămas... şi-n loc să-ţi vezi in tremur umbrele cum fug, tu brazda-ţi vei privi sub fiarele de plug... Pe-aici Satiri şi Pani[1] şi-or pierde liniştea şi cerbii coamele nu-şi vor mai încurca.

Adio, tu, pădure-n care prima dată in zumzet de zefir mi-a fost lira-acordată, şi prima oară-n zbor săgeţi au răsunat cu care inima Apollo [2] mi-a-nsemnat, in care Calliop[3], frumoasa, m-a iubit, incit pe cele nouă muze-am îndrăgit, cind trandafirii fruntea mi-au încununat şi Euterp[4] la sinul ei m-a alăptat...

Bătrina mea pădure,-adio, altădată pentru minunea ta puteai fi adorată, acum trec trecătorii arşi şi însetaţi, de raza soarelui de vară săgetaţi şi-n dorul umbrei reci de-abia tîrindu-şi paşii prin ţărna ta uscată-ţi blestem-ucigaşii...

Adio, dragi stejari cu frunză de cununi, pomi ai lui Zeus din Dodonia[5] minuni,

voi dat-aţi bucurie oamenilor, ei
nerecunoscători în jocul sarbedei lor
neştiinţe v-au tăiat şi omorît...
voi i-aţi iubit, părinţi le-aţi fost, — ei v-au urît...

Nenorocit e omu-n lume cînd se-ncrede !
O, zei, adevărat e gîndul care vede că
toate-ntr-un sfîrşit s-or duce, rînd pe rînd, în alte lumi o altă formă-nveşmîntînd.

Frumoasa vale Tempe[6] poate-i dat să fie
un munte, Athos[7] poate fi-va o cimpie şi-n locul mărilor va creşte grîul verde :
materia rămîne, forma doar se pierde

UN JOC DE VREAU ŞI-NCERC DIN DRAGOSTE SĂ-MI FAC...

Un joc de vreau şi-ncerc din dragoste să-mi fac, batjocorindu-mă, iubita mea îmi spune :
bătrîn eşti şi-adormit de parcă eşti de-un veac... Mai vrei să pari şi tînăr, drace, — ce minune !

Nechezi doar, nu mai ai în tine pic de vlagă, culoarea parcă ţi-e de mort de dus la groapă.
E drept că de mă vezi mai salţi în tine-o şchioapă ,— un cal bun niciodat' n-ajunge chiar mîrţoagă...

Oglinda să ţi-o spună sigur n-are preget;

cu fire albe-n plin ţi-e barba presărată, la ochi porţi parcă ceară groasă cît un deget şi chipul parcă ţi-e icoană afumată...

Atuncea îi răspund : — De am urdori, nu ştiu, nici părul de mi-i alb sau vlaga mi-am pierdut şi dacă în oglinzi privind, eu n-am ştiut să văd, acum să-nvăţ e mult, mult prea tîrziu...

De-i dat să-mi putrezească trupul în pămînt, curînd de voi porni pe-al morţii searbăd drum, mai bine fur plăcerea chiar bătrîn cum sînt, cu-atît mai mult cu cît mi-i viaţa-aproape scrum...

TRECUSE ŞASE ANI
ŞI CEL DE-AL ŞAPTELEA...

Trecuse şase ani şi cel de-al şaptelea cu repezi paşi pe urma celorlalţi pornea, cînd liber, fără griji, nici patimi, nici iubiri puteam întreaga zi, strein de rătăciri, să fiu şi de dorinţi ce inima frămîntă, să pot uşor dormi din seară pină-n zori, să merg, să-ncerc să fac tot ce prin cap îmi cîntă şi paşii să mi-i port ţinînd în miini comori, să-mi pot cu ele calea gindului deschide : pe-Aristotel ’, Platdn[2] şi doctul Euripide[3], — cinstiţii oaspeţi muţi ce nu-ţi dau supărare, căci poţi oricînd să-i laşi să doarmă în uitare, tovărăşie bună, dulce şi cinstită, căci vorba multă-mi lasă mintea zăpăcită...

Din miini apoi căzîndu-mi cartea, orice floare îmi arăta tulpina, frunze şi culoare,

corole-ntretăiate-n forme mii, diverse, culori încinse jar sau altele mai şterse şi mă-mbătam privind natura ca tablou gîndind că e, de-atîtea farmece, erou cel ce cunoaşte-ntreaga vrajă a naturii ştiind vorbi şi frunzei, florilor, făpturii lor gingaşe uitat de larma Curţilor, de tot ce e vulgar şi de minciuna lor... Părea să fiu un zeu, cînd astfel rătăcind eram cînd prin păduri ce umbre sumbre-ntind, cînd prin deşert de stînci încinse-n jar de soare, cînd prin lăstar, păşuni de cerbi şi căprioare... Iubeam pîraiele, argint şerpuitor, priveam cum rostogolul, goana undelor lega-n sclipire lanţul crestelor de valuri, cînd eu eram pescarul mdlcom de pe maluri, prea bucuros să tulbur broaştele ţestoase sau undiţa momelii-n apele vîscoase s-o zvîrl, să prind de firul trestiei curbate un peşte, sclavul poftei lui necugetate... şi mă simţeam maii prinţ şi decît prinţul, care vînînd o zi a prins din cerbi pe cel mai mare. Ce bine ar fi fost la fel de te-ar fi-ncins fiorii dragostei aşa cum ei m-au prins, cînd te-am privit în ochi şi

inima-mi bolnavă fu cînd din ei bău a dragostei otravă...

Apoi, cînd ne înfige seara-n ochi misterul întunecimii ei, priveam cu teamă cerul, în care Cel de sus cu litera lui scrie ce soartă dată este omului să-i fie, căci El (ca oamenii) dispreţuind cerneala, hîrtia şi condeiul are-n schimb beteala de stele şi cu ea pe cer El scrie-ntr-una ce-i bun, ce-i rău, de azi, de ieri, de totdeauna ,• dar omul, greu, de lut şi moarte omenească dispreţuieşte scrisul, nil vrea să-l citească... Şi bucuria mea, pe sufletu-mi stăpînă e ca să pot să sorb din apa de fîntînă ce-ţi poartă numele şi-n murmur ţi-l cinsteşte, aşa prin ţarini cum aleargă, şerpuieşte... Zic oamenii c-ar fi regina apelor...

Vezi dar, legenda ta legată-i de ogor, cu ea frîngi moartea şi zvîrli sorţii în risipă, de nu pe veci, măcar din veşnicii — o clipă...

Cînd stau culcat în iarbă, gîndul îmi arată că, mult dacă iubesc, n-am totuşi vro răsplată, că dacă doamnelor vreau inima-mi jertfi e cum aş scrie-n val sau

vîntul l-aş opri. Dar îmi arată că, în vîrsta bătrîneţii, cînd altă-nfăţişare-ţi va fi dată feţii, cînd prin vrăjitorie păru-ţi va fi sur

şi ochiul tău — cald astăzi — mîine şters şi dur, — tu, totuşi, vei simţi şi-n clipele ursuze cum cintă versul meu şi numele-mi pe buze...

Acum, Helena mea, în anu-al şaptelea, să nu mai crezi, te rog, că-n laţ mă vei ţinea. Îmi spune cugetul şi chiar şi-asprimea ta, că-n virsta mea, acum, eu nu mai pot cinta...

EPIGRAMA [1]

de Palladas

De porţi o barbă mare sub bărbie şi-n chip de filozof ţi-ai resfirat-o, atunci şi ţapul ar putea să fie un filozof mai mare decît Plato.

(156

IMNUL AURULUI
(fragmente)

...O, minunat metal *, ce fericit ne faci I Eşti singe, vlagă, nervi! Viaţa ne-o îmbraci! Cel care nu te are sau dispreţuieşte ca printre oameni vii mort călătoreşte.

*

* *

Prietini mulţi în preajmă-ţi stau de eşti boga t, iar celui îndrăgit de-avere-i este dat să şadă lîngă Regi şi împotriva lui vrăjmaş să murmure, să se ridice, nu-i! De ce- nclinaţi în faţa marilor seniori genunchiul îndoim umil de-atîtea ori ? Fiindcă sînt bogaţi. Şi nu-i adevărat că dacă Regele sărac e, niciodat' n-aleargă pentru el un singur om să lupte ? Un Rege oare nu-i servit ca să se-nfrupte

**din bogăţii cei care-i stau în ajutor ?
De ce un filozof, poet sau orator dedică
Regilor vro carte ? Meseriaşii de ce la
Curţi de Prinţi-curteni îşi poartă paşii
de n-ar fi să aştepte, darnică, pomana ?
Pe cap de Regi aşază Aurul coroana.**

★

* *

**Dar ca-n batjocuri altul drept ar spune
poate : „Hei, Aurul atunci ce e-n acestea
toate ca să vorbeşti atît ? El nu-i nisipul
care pe mal de rîu luceşte sau pe ţărm
de mare ?
Din cer nu cade, dar cu grijă-l poate-
avea de-l caută departe-acela care-l
vrea".**

**O, tu, burduf de carte şi filozofii că
Aurul ne dă viaţă, tot nu ştii ?
Că noi avem printr-însul tot ce ne
hrăneşte pe lume să trăim : vin, pîine,
carne, peşte ?
Să nu mai spui c-ar fi biet lucru şi
zădarnic, căci el cu omenescul neam e
cel mai darnic.**

**Şi-mi vei mai spune că acel ce-i
cumpătat în pofte, nu va vrea strîngînd
nemăsurat să-şi lase moştenirea pradă**

în dezmăţ moştenitorului prea dornic de ospăţ, de zaruri, cărţi şi măşti, femei şi multă fală ca-n trei sau patru luni să-i lase punga goală.

*

* *

Averea pîn-aici a fost la mare preţ, iar Sărăcii-n schimb i-am arătat dispreţ. E timpul să-nfierez pe-acei ce huzuresc şi bunul lor vînzind mereu se ghiftuiesc. Mă mir, Dorat[2], că-i rabdă ţarina, căci multă neruşinare au şi-i pentru ea insultă să-i prăpădească roada mina lor murdară toţi peştii, desfrînaţii, tirfele de-ocară, şi care n-au, nemernici, altă bucurie decît să-nghită lacomi ce le-a fost să fie un bun mărunt din care nu ştiu nimănui pomeni să dea măcar în casa Domnului. Recolta lor e parcă fruct crescut în munte sau din pămînturi sterpe în deşerturi crunte, nu-i nimeni s-o culeagă, corbii doar îşi fac bucata lor de hrană-n vîrfuri de copac.

*

* *

Dar cum mişelnici sînt, Dorat, risipitorii, mişelnici sînt şi cei ce sînt robiţi

comorii şi plini de griji adună Aur, mai mult Aur şi zac de foame palizi lîng-al lor tezaur şi-l ţin închis în lăzi ca moaşte sfinte-n racle, privindu-l ca-n altar, smeriţi, aprinse facle.

Din celalt ţărm Chardn' de te-ar striga pe nume cerîndu-ţi scuzii tăi ca să revii pe lume, ţi-ar folosi să strîngi tot auru-omeniril, luntraşului să-i poţi da preţul revenirii.
Cum însă pentru bani el nu-i întoarce-acasă, pe-aceia care-o dată i-au căzut in plasă, (plugari sau Regi), — trăieşte din averea ta, cît Dumnezeu ţi-o dă, te bucură de ea, căci după moarte, vai, zadarnică-i averea, ar fi doar să te roadă-amarnică durerea şi crude remuşcări că binele-ţi n-ai vrut; viaţa părăsind-o bunul l-ai pierdut... Tîlharul fericirii tale-aceasta eşti murind de n-ai gustat plăcerile lumeşti.

DISCURS DESPRE MIZERIILE TIMPULUI ACESTUIA

(fragmente)

Şi dacă de cînd lumea rău'-ar fi purces să crească-n veac mereu, de mult s-ar fi ales ca el să stăpînească, lumea s-o cuprindă, pe toate viciul pecinginea s-o-ntindă.

Dar dacă azi vedem pe-alocuri şi virtute alăturea de chipul viciilor slute, mărturisi-vom deci că răul pe pămînt ^i-a-nvins, ci doar şi-arată feţele ce-i sînt cu omul date-odată (un veşmînt bogat 1), căci omul, cu virtuţi şi vicii e-mbrăcat.

*

* *

Dă-i unui Prinţ [1] de mic ştiinţa cea mai rară să poată stăpîni cu grijă a lui ţară. Dinţii, în ochii săi un singur Dumnezeu să-i fie de temut şi credincios mereu bisericii rămină ; nici să-l învenine credinţele ce-au fost străbunilor streine, aşa cum noi vedem că ni-l păstraţi pe Rege prin pildă în aceeaşi veche, sfîntă lege [2]. O, Doamnă, în aceste timpuri de furtună, cînd stau francezii orbi pe margini de genună, cînd grindină-n vîrtej din cer dezlănţuit ridică spuma mării-n vîntul dezrobit, cînd să lucească

astrul geamăn ’ nu se poate, luaţi Voi cîrma-acestei biete năvi uitate, ca totuşi prin furtuni, prin volburile-n val şi marea despicînd, — s-o duceţi iar la mal.

*****

w *

Nu ştim nimic şi ochii plini ne sînt de ceaţă, pieirea noastră n-d văd, parcă-s fără viaţă. Streinii[4] chiar, deşi prietini nu ne sînt, de mila noastră totuşi au un bun cuvînt.
De ignoranţă sîntem greu împovăraţi, de-un somn atît de-adînc părem încătuşaţi, că mintea nici nu simte răul ce ne-a prins, căci răul chiar privindu-l ochiul ne e stins.

*****

*** »**

***O,* cronicar ce scrii muind in călimara de adevăruri pana, scrie ca ocara acestor vremi s-o afle fiii toţi, s-o ştie, păcatul părintesc o pildă să le fie şi cronica citind amarul să ni-l plîngă, a noastră pildă răul vremei lor să-l fringă. Cu ce**

obraz şi ochi, o, veacuri schimbătoare, istoria-acestor vremi privi-vor dinşii oare citind că sceptrul Franţei, cinstea ei, intr-una sporite-au fost din veac în veac întotdeauna, cînd aprig dintr-o dată-ndemn la frămîntare încearcă să prăvale stînca cea mai tare 7 I

*

* *

Autoritatea-i moartă, toţi trăiesc pe plac şi viciile toate lanţul şi-l desfac.
Zgîrcenia şi pofta fără frîu, prostia arată răsturnatei lumi nemernicia.
Şi s-au făcut din sfinte locuri drum de care şi din altare iesle, grajduri şi hambare, că Domnul nu mai e stăpîn în casa lui. Furată-i Cinstea-n cer şi-nţelepciune nu-i. In locul lor domnesc hoţia, ura, sînge, omor şi jaf Incît sărmanul suflet plînge.

*

* *

O, Doamne, tu acel ce ne-ai trimis de sus pe Fiul tău şi pacea-n lume ai adus, in luptă fă să vadă şi Regina-mamă cum piere sfîşiată flamura duşmană şi fă ca

sceptrul ei să poţi să-l recunoşti
victorios în lupta celor două[5] oşti.
Dă, Doamne, ca vîrtej de crunt război
barbar să fie-nlăturat din Franţa-n cîmp tătar ;
fă ca jungherele de sînge înroşite
să moară-n panoplii de-a pururi ruginite... Sau, Doamne, dacă soarta crudă vrea jertfiţi să fim de mina celor care-s răzvrătiţi fă ca din pumnii lor să scape-orice scîntee ce partea dreaptă-n ceartă n-âr fi ca s-o iee şi şerpi de groază şi urgii desferecate să le cuprindă truda minţii pe-nnoptate, iar ziua-n miezul ei să li se pară sumbră şi lucrurilor toate să le vad' o umbră, ţărîna să le intre iureş în orbite...
Din ceruri trăsnetul pedeapsă prinde-l şi te asvîrl-asupr-acestor capete de vrejuri şi poartă ca pe stînci prigoana ta-n virtejuri.

CONTINUAREA DISCURSULUI[1]

(fragmente)

Aş fi de plumb sau lemn, născut cum sint francez viitorimii dacă n-âr fi să cutez a-i povesti amarul zilelor de azi ce zvîrlă pete sumbre Franţei pe obraz.

Deşi bătrîn sînt totuşi, iată am drept ţel cu pană grea de fier pe-o foaie de oţel să scriu că ţara-i dusă de copiii ei din jaf pe pragul morţii-n anii-aceştia grei.

E ca un negustor pe-al cărui drum se-abate un hoţ ce-ntinde mina pe neaşteptate şi-nfige-n burta lui cuţitul cu prăsele flămînd de sînge, crud în poftele lui rele. Şi nu se mulţumeşte doar să-l jefuiască de pungă şi de cal, ci inima-i de iască

batjocurii îi dă îndemn ca să-l dezbrace, să-l bată, din cuţit să simtă că-i desface răsufletul de trup, iar de isprava mîinii cînd mort e, rîde, dîndu-l să-l mănînce cîinii. Şi dacă pîn'la urmă furia cerească pe ucigaş tot află cum să-l fugărească şi (după siluiri) pe roată crunt să-l tragă şi stîrvul lui să-l zvîrle corbilor drept pradă tiranii noi în schimb ce Franţa au prădat-o şi jefuind-o nici de crime n-au cruţat-o şi i-au dat lovituri de moarte zeci şi sute (de parcă le-ar fi jaful marea lor virtute) trăiesc nepedepsiţi, cuvîntul lor e hîd cînd urlă că li-i strajă Domnul — şi ei rid.

»

* 4

Susţin că sint creştini şi lumea e nătîngă, ţin spada-n mina dreaptă, torţa-n mina stingă şi ca nebunii-aleargă, spulberă şi fură altarele şi lasă-n urma lor doar zgură.

Aşa ? dînd foc la case, jefuind oraşe, şi dînd porunci de-omoruri oarbe, pătimaşe, neascultind de regi şi turme înarmate, acestea le numiţi Biserici Reformate ?

¥

★ ★

De Beze [2], te rog ascultă vorba mea, pe care vei crede-o de nebun şi totuşi, fii in stare să judeci drept, apoi cuvintu-mi ascultîndu-l îţi' va fi alta vorba, altu-ţi va fi gîndul.

Cu oşti întreg pămintul umplil şi aduni ostaşi semănători de groază şi furtuni şi cînd îi şuieri vin ca şerpii mişunînd, cînd unul cade, altul i s-aşază-n rînd, din mîl şi tot îşi fac cuţite dăruind urgia morţii-n lupta-n care ei se prind, cad nobili, cad săracii-n soarele din drum, el i-a văzut născînd şi-i vede morţi acum. De Beze, acest pămînt nu-i gotic, nici tătar, aşa cum nu-i nici ţara Scitului barbar; aici născut eşti, blindă ţara te-a văzut la Vezelay venind pe lume nou-născut. Ea te-a hrănit, tot ea te-a învăţat şi arta ca mintea să ţi-o-nalţi şi sufletul şi soarta ca cinste să-i poţi face dîndu-i ajutor nu doar s-o foloseşti în chip înjositor.

De vrei să-i fii copilul cel de altădată dă-i ce i se cuvine, dreapta ei răsplată, retrage-ostaşil toţi; ca lucru de ocară într-al Genevei lac fă armele să

piară.

Războinice-Evanghelii nu mai predica un Christ purtînd pistoale, şi cu funinginea pe chip şi-n cap cu coif şi-n mina lui cu spadă ce lasă-n picuri roşii singele-i să cadă, nici Domnul şi nici Prinţu-acestea nil le vor, căci ele nu-s decît îndemn răzvrătitor; vrînd libertate, 'ţara fi-va sub o lege de-a ta, mai dornică să nu mai aibă Rege.

*

* *

De ce va fi trăind Calvin, bătrîn de-ajuns[9], şi la Geneva doar ? La noi n-ar fi ajuns să fie preaslăvit martir ? Ce inimi mici I Voi semănaţi cu scribii dramelor şi nici nu le jucaţi şi sinteţi prinşi de-o mare teamă şi ucenicilor le daţi pe toate-n seamă, să nu vă fluiere poporul supărat de nu i-a fost pe plac povestea ce-aţi jucat.

E otrăvit poporul care vă urmează, mirat de-atîtea secte mintea-i aiurează, incit nimic şi nici ricinul n-ar putea să-l vindece de febra rea şi tot mai grea.

♦

X *

O, Doamne-atotputernic, nu uita, trimete vestire-acestui Prinţ regesc[4] să se-ncumete să-şi bage-n ţeastă mintea plină de obidă, de farmece dezleagă-1, ochii să-şi deschidă să poată iar vedea cu mare limpezime că i-au fost mari străbunii, mîndri Regi, mulţime, temuţi în ţara-n care toate-aveau un rost fiindcă legea lor catolică a fost !

Şi dacă-i va fi mintea iar c-a tuturor, el care e şi vesel, blînd, curtenitor, de cum trăieşte, singur va lua în seamă şi cum în loc de aur i se dă aramă şi-n loc de drumuri largi potecă rătăcită şi-n loc de diamant o sticlă doar, vopsită.

w

★ §§

---

§§ *

„Ia pana ta şi scrie-n vorbe apăsate ca să rămină-n veac acestea-adinc săpate, nepoţii-n viitor să afle că, stăpin

Mulţimea-n răzvrătiri mişelnică şi rea mi i-a gonit pe sfetnici, mîna dreaptă-a mea, căci frica de pedeapsa legii a gonit justiţia din casa regelui cinstit.

de nu au oamenii, nenorociţi rămîn."

Aşa, ca prin vedenii, Franţa mi-a vorbit şi spulberată parcă-n ochi mi s-a topit ca pulberea in vint sau ca un fum jucat de aer şi in gol sfirşind împrăştiat

ÎNDEMN LA PACE’

(fragmente)

O, nu, nu mai luptaţi, trăiţi in armonie I Creştini, schimbaţi in milă ura de vă-mbie, schimbaţi necazul vostru-n blindă bunătate şi nu-mplintaţi jungheru-n singele de frate.

Daţi mina şi vorbind vă fie glasul blind, cu ciudă armele zvîrliţi-le pe rînd şi platoşele spargeţi, fiarele de suliţi — ferit, cu capu-n jos — zvîrliţi-le în uliţi, vîrîţi-vă în teacă spada lucitoare şi ca un geam in ţăndări spargeţi sub topoare a voastre lăncii şi goniţi furtuna mare de tunuri care-n trăsnet nu cunosc iertare, zvîrliţi-le-n străfundul mărilor adinei (să nu le mai vedeţi) să se zdrobească-n

stinci.

**Cînd vă veţi fi bătut de moarte,
împlinirea de chiar treizeci de ani de lupte, cucerirea regească nu va fi nici cit o palmă-a mâinii, dar oameni zeci de mii vor fi murit ca ciinii in jurul vrunui sat sau orăşel pierdut, sau vrun castel ce rob aşa va fi căzut.**

*

• *

**Nenorociţilor, voi tot n-aţi mai aflat că dacă v-a născut, natura nu v-a dat drept ţel ca să vă bateţi ? — Sînteţi goi veniţi pe lume, fără arme. Fiarele ce ştiţi că-s prin păduri: dragoni, lei, tigri tari de oase ca arme gheare au ori carapace groase, de-abia ieşiţi din pintec pe sub stânci rinjesc şi gata sint de luptă :
sânge jinduiesc ;
le umflă răutatea vinele la gât,
la ţâţă şi-s războinici, groaznici intr-atât.**

Dar voi, voi sinteţi oameni, vârful de cuţit sau acul doar şi pielea-ndat'v-a găurit; Cu nervi şi muşchi (şi care liniştea şi-o vor.

căci pacea e în firea noastră-a tuturor) porniri viteji, uitînd căminele, trufaşi c-or trece-n şiruri iar prin sînge-ai voştri paşi.

Prin aprigul război oraşele se darmă şi tabla legilor dumnezeieşti se sfarmă, altarele sînt arse, templele scrumite, justiţia, dreptatea mor şi-s pîngărite şi case şi averi sînt tîlhărite toate, bătrînii sînt ucişi, copilele violate, plugaru-i jefuit de vitele-i cornute şi groaznica prădare trece drept virtute.

In locu-acestor crime, iertători ostaşi, ca să scăpaţi de groaza de-a le fi făptaşi, n-aţi vrea mai bine casă, o femeie dragă în braţe s-o simţiţi caldă cum vă leagă sau să vedeţi copiii sînu-i mîngîindu-l sau cu mînuţa lor al vostru gît strîngîndu-1, sau barba încîlcind-o, părul răsucindu-l strigîndu-vă „tăticu* *1* Nu vă prinde jindul, decît să fiţi în cîmp şi să dormiţi în paie în arşiţă de vară, iarna-n frig şi ploaie, alături de părinţi, bătrini ca ei, un mîine mormînt să nu vă fie burta vrunui cîine ?

Al spadei voastre fier topit fie-n vecie, al suliţelor vîrf cuţit de plug să fie şi lăncile seceri faceţi-le toate şi săbiile-n coase fie-vă turnate ; dispară numele lui Marte, cel ce face omor, rămină doar frumosul nume Pace, căci Pacea, ea dinţii a fost in lumea mare şi Pacea ne-a dat cerul, foc, pămint şi mare.

PACEA

— Regelui Henric II —

(fragment)

Tu, fiica Domnului, o, cit ne bucuri, Pace, ca rouă zorilor pe-o rază ce-şi desface corola care-n soare veştedă era şi înfloreşte iar sub mîngîierea ta. Venind după război în traiul nostru greu ne-ai bucurat, minune a lui Dumnezeii.

Goneşte cearta şi războiul, te implor, şi liniştirea dă-o iar creştinilor şi prinde armele-n cîrlig şi-n loc să lupte ne fie lăncile de tine-n două rupte, iar spadele muiate-n sînge omenesc din nou în teci să stea, să ştii că ruginesc, mucegăiască şi pieptarele, de zale păianjenul să-şi prindă torturile sale.

Asupra-acelui care-ar rupe legătura dintre aceşti Regi mari ', fă să se-abată ura, de-ai săi înjunghiat să moară de-a

lor miini, să-i fie creierii muşcaţi şi supţi de ciini, să-i fie hăituiţi copiii ca şopirle, — cerşind, din praguri nimeni plinea să le-o zvîrle.

RĂSPUNSUL LUI RONSARD

la injuriile şi calomniile unor slugoi ai Genevei [1]

(fragmente)

Cum ? latri, cline, tu, vrei să mă sperii poate cind nu-ndrăzneai să mirii nici pe înfundate şi n-aveai altădat' nici glas şi nici plămin pe cind trăia-n Lorena marele stăpîn, ucisul Duce[2], mort de trădătoarea-ti mină dintr-o pornire oarbă, crudă şi păgînă ? Acum, de moartea-aceea mindru şi umflat iei numele-mi, in ris, de Franţa onorat, virtutea mea mi-o latri-n urlet de măgar, cinstire vrind, te-agăţi de mine ? de Ronsard ?

şi pentru băţ îmi poartă Europa stima. Dar, dacă vrea de Beze, războinicul soldat, să vină-n luptă, fi-voi foarte încîntat.
Un astfel de duşman te face glorios şi Domnul doar va şti pe cel victorios. Voi coborî-n arenă, tare, plin de suflet, lovind şi năduşind, scrîşnind într-un răsuflet din zori şi pînă-n seară. Dacă-mi va fi greu tot voi lupta şi cleşte va f; braţul meu, n-oi lepăda nici zaua, nici mănuşa grea cit singe roş'din răni curgînd nu voi vedea.

*

Şi mai susţii că duc viaţă desfrînată în vicii, joc, plăceri ? Minţi cu ruşine. Iată de m-ai fi urmărit doar două luni, de-ajuns era să-mi afli traiul, căpătai răspuns ;
dar vreau ca să-mi descriu viaţa, căci mi-i clară, ca mincinos s-apari în lume şi de-ocară.
Cînd mă deştept în zori,-nainte de orice pe Tatăl îl invoc a tot ce-n lume e şi-l rog umil să-mi dea din graţia-i divină

ca ziua care-ncep să-mi treacă fără vină.

Apoi, mă scol din pat şi cind m-am îmbrăcat, învăţ, gîndesc şi scriu, studiez neîncetat şi cum destinul mi-i din fragedă pruncie ca Muzele să-mi placă,- nchis stau în chilie şi patru sau cinci ceasuri nil mişc, apoi cînd simt mintea-mi obosită cartea las plecînd înspre biserică ; la-ntoarcerea spre casă mai schimb un ceas vro vorbă mai prietenoasă : iau cina-apoi frugală, căci mănînc puţin, şi ies să-mi fac plimbarea după ce mă-nchin.

Căci dacă seara e tihnită şi senină mă plimb, cînd în cîmpii cu miros de sulfină, cînd în vrun sat sau crînguri pline de-ncîntare, cînd prin ascunse locuri triste, solitare. Iubesc grădinile cu mirosul sălbatic iubesc din vaduri unda-n murmur singuratic. In iarbă-acolo stînd cu vrun prietin bun simt florile ades cum dulce mă răpun la umbra vrunei sălcii ; sau citind vro carte vreau să-mi trăiesc viaţa iar, ca din departe, lipsit de-ambiţia şi grija arzătoare a gurilor haine şi clevetitoare ce (încîntate) vor profăţi

să fie-n Franţa maimuţărind seniorii, rangul lor, prestanţa.

Dar cînd e cerul trist şi negru ca cerneala şi cînd te prinde-n cimp, de teamă, îndoiala, îmi caut societate, joc partizi de *primă*[3] glumesc, dansez sau lupt sau fac şi-un pic de scrimă, mai zic şi vro măscară şi-i adevărat că nu pot fi acasă nici prea încruntat. Fac dragoste. îmi place. Doamnelor fac curte şi-aştern în vers iubiri şi-adînci, şi mari, şi scurte, tmi place balul, dansul, măştile îmi plac, căci muzici şi lăute lumea dulce-o fac.

Cînd vine noaptea-apoi şi stelele îşi cerne şi pe pămînt şi-n cer pologul şi-l aşterne, mă culc, sînt fără griji şi ochii mi-i ridic spre bolta cerului sub care mă simt mic şi ruga mi-o îngîn, în marea-i bunătate să-mi ierte cerul blînd greşeala mea din toate. Nu-s răzvrătit şi nil sînt rău, răzbunător, nici legea nu mi-o scriu cu muchia spadelor. Aşa trăiesc şi dacă eşti mai bun ca mine, eu nu te pizmuiesc... noroc, rămîi cu bine !

*

* *

Şi dacă spui că eşti strigoi, că printre cruci eşti oaspe-n cimitir, e bine să-ţi aduci aminte c-am fost popă, slujbe c-am slujit, dar de folos e-acum descîntec de-mplinit ca demonul pe-ai mei să nu-i batjocurească :

„Fugiţi, mulţimi, fugiţi, urgia e drăcească, să nu te-apropii om ! V-ascundeţi în biserici, din clopote să sune puneţi-i pe clerici şi iute, faceţi cearcăn, ardeţi foc puternic o rugă îngînînd, şoptit, cu glas cucernic, luaţi de grabă-n gură şapte-ori nouă boabe de sare —, demonul să nu vă prindă-n labe.

Ah, iată-l spumegînd, din bot curgîndu-j bale, rostogolit în sus, rostogolit la vale, hidos, plin de noroi şi parcă fum vîrtej de limbi de flăcări mari îi iese din gîtlej. Pe dracu-l are într-însul, ochii-i sînt scobiţi şi albul le lipsesc şi ard şi sînt cumpliţi ca ochii care-n nopţi de iarnă flăcări joacă pe rătăciţii-n noapte-n vaduri de-i îneacă şi-n blană de dulău e ca un cîine mare cu bot sucit şi ţepi pe greabăn şi spinare"[4].

*

• *

Tu spui c-aş fi trăit, acum învăţăcel[s], acum curtean[6], acum purtînd pieptar de-oţel[7], că meserii mai multe mi-au scurmat viaţa ? Spui drept, caterisite*, n-ăm vrut să iau faţa de popă hughenot ca tine, ipocrit să vînd poporului minciuna-mi de-aiurit,

mai bine aş visli-n galere rătăcite, sau miinile-aş avea de muncă bătucite ca un plugar pe cimp muncind pînă-n tîrziu, decît o schimă doar de gentilom să fiu.

Degeaba te foieşti şi să mă sperii vrei cum se umfla odată broasca-n pielea ei pe bou a-l ului, Incit de-atît umflat cînd mare s-a crezut pe dată a crăpat. Oricită caznă-ai pune să-mi răspunzi, eu nici o vorbă n-oi mai spune. Nil sint măscărici. Să-nveselesc poporul ? Asta n-am s-o fac, fii tu un măscărici de vrei, — eu, unul, tac.

MOARTEA POETULUI[1]

AH, NOPŢI DE IARNA LUNGI, CĂLĂII VIEŢII MELE...

Ah, nopţi de iarnă lungi, călăii vieţii mele, lăsaţi-mă să dorm, căci numai dac-aud de voi şi tremur tot, mă zbucium şi asud, atit de crude sînteţi, lungi şi-atît de grele...

Şi aripi dulci de somn de ochi nu pot să-mi prind, mi-i ţin deschişi mereu, pleoapele îmi frig, aş vrea să mi le-nchid şi nu pot, gem şi strig ca Ixion pedeapsa roţii suferind *.

Veghează umbră-a ţărnii, umbră ca de iad, deschişi tu ochi-mi legi cu lanţ de fier... şi cad în pat pătruns de mii de suliţl în mănunchi...

Şi ca să-mi pot goni durerea — vino,

moarte... Ha, moarte, port la ţărmul viselor deşarte, îngroapă-mi suferinţa rogu-te-n genunchi...

SÎNT PIEI ŞI OASE DOAR ŞI UN SCHELET
SÎNT PARCĂ...

Sînt piei şi oase doar şi un schelet sint parcă, sint supt şi fără vlagă stins şi descărnat, ah, fără nici o milă moartea m-a-nsemnat şi tremur de-mi văd mina, teama mă încearcă.

Apollon şi-al său fiu[1] maeştri-s, dar gîndesc că nu m-or vindeca, ştiinţa i-a-nşelat...
Adio, soare ! Ochiul mi-i înceţoşat; cobor acolo unde toate-n praf sfîrşesc.

Prietinii văzînd In cît de grele patimi mă

zbat, — nu s-or întoarce trişti cu ochii-n lacri
mi şi nu m-or săruta şi nu mi-or şterge iarăşi

pe gene lacrima din suferinţa morţii ? Prietini scumpi, vă las... adio, dragi tovarăşi, mă duc şi-am să v-aştept acolo-n pragul porţii...

DORMI, SUFLETE ?
CUM, EŞTI ATÎT DE AMORŢIT ?...

Dormi, suflete ? Cum, eşti atît de amorţit ? Ia-ţi traista... porneşte, trimbiti au sunat, ia-ţi drumul pustiit şi de Iisus găsit cu sînge, cind păcatul ne-a răscumpărat...

Drum greu, urcuş... pămintul de scaieţi e plin, putini şi-l vor, căci umbră-i tfn

doar mărăcinii, din ghimpi şi-arată capul florile de spin...
curaj, ţărfna n-are farmecul grădinii...

De iei de coarne plugul nu privi-napoi, tu Iasă holda-ntoarsă-n arşiţă şi ploi cu brazde sfredelite, ochilor pierdute...

Porneşte, mergi-nainte, nu te-opri vr-odată şi plugul nu-l lăsa, apasă tare, du-te, căci cine-l lasă nil e demn de vio răsplată.

NOTE

SONETE DE DRAGOSTE

Aş vrea, furiş, din dor ce mă-nfioară... (p. 18)

1. **Narcis, tiu** ***al iiuviului Cephls, s-a îndrăgostit de propriu]*** **său** ***chip, privindu-se în apa unei fintîni, în care s-a aruncat; s-a preschimbat apoi*** **în** ***iloarea caie-i poartă numele (mitologie).***

Cînd ochii ei mi-or porunci să mor... (p. 20)

1. **Parca.** ***Parcele erau cele trei ursitoare, care torceau firul vieţii oamenilor (mitologie).***
2. **Vendomezul.** ***Adesea, vorbind despre sine, Ronsard, născut în castelul La Polsson- ni&re, lingă Venddme, Işi spunea: „ven- domez*.***

Tu lună, ochiu căprui... De negri cai (p. 23)

1. **Latmos, *munte* în *Asia Mică, lingă Marea Egee, unde trăia păstorul Endymion. La rugămintea zeiţei Selene sau Diana, Zeus i-a dăruit somnul veşnic, pentru a-l păstra totdeauna frumos şi tinăr (mitologie).***

Aşa cum e In mai un trandafir în floare... (p. 20)

1. ***In acest sonet, ca şi în multe altele, Ronsard deplînge moartea iubitei sale, Maria.***

De-ntiia zi de mai, Helena mea, îţi jur... (p. 35)

1. **Castor şi Pollux, *irafi gemeni, fii ai lui Ju- piter şi ai Ledei, sînt adesea pomeniţi ca un simbol al prietiniei (mitologie).***

Ca să trăiască-n veci din veac în veac iubirea... (p. 38)

1. **Laura de Noves, *iubita şi inspiratoarea lui Petrarca, vestitul poet italian (1304—1374).***

Sădesc în cinstea ta acest pom al Cybelei... (p. 40)

1. **Cybela** ***era fiica Cerului, zei/a Pămintului şi a animalelor, sofia lui Saturn şi mama lui Neptun, Jupiter, Pluto (mitologie). Versul Iui Ronsard a devenit, în Iranfuzeşte, o locuţiune curentă pentru cinstirea unei memorii.***
2. **Faunii erau, în** ***mitologia latină, divinităfi cîmpeneşti care protejau agricultura.***
3. **Fluierul din pai** ***(de grîu sau de orz) amintit în eglogele poetului latin Vergilius.***

1. ***Sonet celebru adresat de Ronsard Helenei de Surg&res, care respinsese dragostea poetului bătrîn şi infirm.***

2. ***In versul acesta e rezumat, parcă, tot crezul epicureu al poetului, dornic să se bucure de viafă ca un autentic om al Renaşterii.***

In sufletul meu zac în maldăr amintiri...

(p. 44)

1. **Graţiile,** ***divinităţi ale mitologiei greco-la- tine, simbolizau seducţia şi frumuseţea feminină.***

înfipt în gemenele-i flăcări mari... (p. 45)

1. **Eros sau Cupidon sau Amor, zeu** ***al iubirii şi fiu al Afroditei sau Venus, este înfăţişat, în mitologia greacă şi latină, ca un copil avînd în mină un arc; săgeţile sale îi lac să se îndrăgostească pe cei loviţi.***

Iubita mea, mi-ai spus cînd deschideai fereastra., (p. 60)

1. **Montmartre — astăzi** ***vestit cartier al Parisului — nu era decît un cătun pe vremea lui Ronsard.***

Sărută-mă, iubito, strînge-mă, — să fie... (p. 61) î. Pluto ***(în mitologia latină) sau*** **Hades** ***(în***

cea *greacă), trate al lui Jupiter şi Neptun, era* zeu *al Infernului şi al morfilor.*

Bătrînii înţelepţi spuneau să nu te miri... (p. 62)

***1.*Troia sau Ilion, *cetate antică din Asia- Mică, imortalizată de Homer în* Iliada.**

2.*Helena, *sofia regelui spartan Menelau, a fost răpită de troianul Paris şi-astfel, spune legenda, s-a dezlănfuit războiul dintre greci şi troieni. In realitate, cauzele războiului troian se află în tendinţa de expansiune a cetăţilor greceşti, dornice sâ iucereascâ bogatele cetăti ale Asiei Mici.

3.*Marte *(în mitologia latină) sau* Ares *(în cea greacă) era zeul războiului.

Mi-e de Maria drag ţi tot nu mi-e destul... (p. 71)

1.*Tibul, poet *latin, autor al unor elegii de o mare grafie şi melancolie (sec. I î.e.n.).

2. **Choiseu,** ***prietin al lui Ronsard.***

Zadarnică-i, Pasquler, verdeaţa-aceasta toată... (P. 74)

1. Etienne Pasquier ***(1529—1615), magistrat şi scriitor francez de o vastă erudifie.***

Vedea-voi ziua care-mi va aduce... (p. 77)

1. **Ulise, erou** ***legendar, rege al Itacel şi sol al Penelopei, care, aşteptîndu-l să se întoarcă din război, fesea o pinză pe care o destrăma noaptea. Timp de douăzeci de ani, prin acest şiretlic, Penelopa i-a amînat pe pretendenfli ei care o cereau de sofie şi cărora ea le iăgăduise că le va da răspunsul cînd va termina de fesul pînza. Penelopa a devenit, în limbajul mitologic, un simbol al fidelităţii conjugale.***

Vreau, **amintlndu-mi de prietina mea dragă... (p.82)**

1. Renii Belleau, ***prietin al lui Ronsard şi talentat poet din grupul***

Pleiadei (1528—1577).

Vru soarta-n inima mea să rămină... (p. 85)

1. **Ovid *(Publius Ovidius Naso), celebru poet latin* (43 î.e.n. — *16* e.n.f.**

ALTE POEME (fragmente)

Pădurea din Gastine (p. 106)

1. **Satiri *şl* Pani, în *mitologie divinităţi ale pădurilor.***

2. **Apollo, *era, în mitologia greco-romană, zeul soarelui şi ai artelor.***

3. **Calliope, *muza poeziei epice şi e loc iniei (mitologie).***

4. **Euterpe, *muza poeziei lirice şi a muzicii (mitologie).***

5. **Dodona, *vechi oraş din Epir. Zeus***

avea acolo un templu lingă o pădure de stejari, ai cărei freamăt era interpretat ca o prorocire (mitologie).

6. **Tempe,** *vale din Thessalia (Grecia), între munfii Olimp şi Ossa, cîntată adesea de poefi pentru frumuseţea ei.*

7. **Athos,** *munte din Macedonia.*

8. *Versul Una]* **pare a rezuma naturismul** *lui Ronsard: constatarea că totul se prelace, că totul e sortit pieirii, e însoţită de încrederea în unitatea materială a lumii, care e veşnică.*

Trecuse şase ani şi cel de-al şaptelea... (p. 111)

1. **Aristotel** *(384*—**322 Î.e.n.J, celebru filozof grec, a cărui gîndire profund originală a Însemnat multă vreme punctul cel mai înalt la care ajunseseră filozofia şi ştiinfa.**

2. **Platon,** ***vestit filozof grec idealist (428—347*** **î.e.n.J.**

3. **Euripide,** ***ilustru poet tragic grec (480—406 f Î.e.n.J.***

Epigramă

1. ***Epigrama e inspirată din Lukian : „Si promissa potest sapientem reddere barba, barbatus poterit jam caper esse Plato.' (Dacă barba ar face pe om înţelept, fapul cu cioc ar putea să devină Plato).***

IMNUL AURULUI

1. **O, minunat metal... —** ***elogiul şi critica aurului vădesc pozifia umanistă a lui Ronsard faţă de puterea banului în veacul în care mijeau zorile capitalismului. Poetul satiric se dovedeşte a ii la înălţimea sonetistului liric, ştiind să mînuiască alexandrinul cu o mare putere de evocare.***

2. **Dorat** *(1508—1588), poet francei care l-a format pe Ronsard şi a făcut parte din Pleiadă. „Imnul aurului' îi este dedicat.*

3. **Charon,** *In mitologia greacă luntraş al Infernului, care trecea sufletele morfllor peste apa Styxului. Bătrîn şi zgîrcit, el cerea obol morfilor pentru a-i trece pe celălalt ţărm.*

DISCURS DESPRE MIZERIILE TIMPULUI ACESTUIA

1 Carol al IX-lea, minor.

2 Elogiu al religiei catolice, în vremea în care Reforma lui Calvin dezlănfuise o aprigă luptă între partidul catolic şi cel hughenot. Partizanii catolicismului reprezentau punctul de vedere feudal, în timp ce calvinismul reprezenta, pe plan religios, o primă

mare încercare de emancipare şi de afirmare a burgheziei. Ronsard, poet catolic, se raliază intereselor monarhiei şi deplînge ororile războiului civil; el nu înţelege noutatea Reformei şi-i atacă pe hugheno/i, în care vede doar nişte turburători ai ordinei. Poemul este însă valoros, pentru că vădeşte profundul patriotism al poetului.

3. ***Aluzie la Henric ai Il-lea, so/ul Caterinei de Medicis, mort în 1559.***

4. ***Feudalii spanioli şi englezi fuseseră, de-a lungul primei jumătăţi a veacului, duşmanii feudalităfii franceze.***

5. ***Oastea catolicilor şi cea a haghenofilor (caiviniştilor).***

CONTINUAREA DISCURSULUI

1. *„Continuarea" a fost tipărită la Paris în 1564.*

2. **Thâodore de Bâze (1519—1605),** *născut la Vezelay, a fost unul din fruntaşii calvinis- mului în Franţa. Scriitor de valoare, a publicat o „Istorie eclesiastică a bisericilor reformate'. Ronsard îl atacă de pe poziţiile sale catolice.*

3. **Jean Calvin** *(1509—1564), născut Ia Noyon (în Picardia), a devenit şeful bisericii protestante. A întruchipat cu severitate şi fanatism principiile Reformei, pe care le-a aplicat timp de un sfert de veac Ia Geneva, stăpînind-o ca un adevărat domnitor. A lăsat, printre alte lucrări,* **Instituţia creştină** *(1536), monument al limbii franceze din sec. XVI.*

4. *Prinţul Louis 1 de Conde, şelul hughenofi- lor (1530—1569).*

ÎNDEMN LA PACE

1. *Tipărit în 1550, poemul acesta — minunată mărturie a crezului umanist al lui Ronsard*

   — a fost dat uitării. Ei nu figurează în nici o antologie franceză sau occidentală, critica burgheză neacordîndu-i nici o însemnătate.

PACEA

1. *Filip al II-lea al Spaniei şi Henric al II-lea al Franţei.*

RĂSPUNSUL LUI RONSARD LA INJURIILE ŞI CALOMNIILE...

1. *Poemul a apărut la Lyon în 1563 şi la Paris în 1564. Ronsard răspunde îndeosebi polemiştilor Florent Chrestien şi Jacques Gre- vin. Titlu] întreg este:* „**Răspunsul lui Pierre de Ronsard la injuriile şi calomniile a nu**

ştiu căror popi şi slugoi ai Genevei aduse Discursului său şi Continuării despre mizeriile timpului acestuia*. *Nici acest text nu figurează în antologiile mai vechi.*

2. Francisc de Lorena, duce de Guise, fruntaş al partidului catolic, ucis* în 1563 de un *gentilom protestant, Poltro de Mără.

3. Joc de cărţi.

4. Ronsard îşi bate Joc de superstiţiile cu privire la strigoi, atît de trecvente în vremea lui.

5. Ca discipol al lui Dorat.

6. Ca paj al regelui.

7. În timpul călătoriei poetului, pe vremea luptelor din Piemont.

8. în textul original „Predicant", adică

pastor.

MOARTEA POETULUI

1. ***Sonetele din acest ciclu au lost dictate de Ronsard pe patul de moarte şi au apărut postum, în edifia din 1623, îngrijită de Gar- măr, Besly şi alţii. Mai înainte apăruseră într-o plachetă, în 1586, cu o prefaţă de Claude Binet.***

Ah, nopţi de iarnă lungi, călăii vieţii mele... (p. 145)

1. ***Jignind-o pe Janona, sofia iui Jupiter, Ixion, regele lapifilor, a fost pedepsit să învârtească veşnic o roată în Infern (mitologie).***

Sînt piei $1 oase doar ţi un schelet sînt parcă... (p. 146)

1. **Esculap, *zeul medicinei,* în *mitologia greacă.***

CUPRINS

Pag.

Cuvtnt înainte.....«5

SONETE

Acela care*ar vrea să vadă cum mă frlnge... . 15
Iubire, mă ucizi... Deşi n-aş vrea.....16
Ţi-or înflori curlnd şi ghiocei pe Umple..... 17
Aş vrea, furiş, din dor ce mă-nfloară.....18
Vreau pentru frumuseţea ta să mor.....19
Cînd ochii ei mi-or porunci să mor.....20
De nu vrea cerul, Doamnă, să mă bucur . . » 21
Asemăn frumuseţii tale calde.....22
Tu, lună, ochi căprui... De negri cal.....23
Dă-mi, hoaţo, inima, dă-mi-o-napol.....24
Deşteaptă-te, iubito... Prea mult lenevit.....25
în noaptea aceast-ascunde-ţi cornul, dulce lună... 26
Voi, stele, care-n ceruri duceţi soarta mea 27
Buchetu-acesta ţi-l trimit c-un rost.....28
Aşa cum e in mai un trandafir In floare... . 29
Deschide-te, pămlnt, şi fă ca să-mi recapăt... . 30
Din dulcea şi frumoasa ei virginitate.....31
Eu tot mai văd frumosul chip al cărui trup... 32
Ha, moarte, — vezi-mi halu-n care m-ai adus

1... 33

Pag.

Deşi clmpli, păduri ţi fluvii, munţi.....34
De-ntîla zi de mai, Helena mea, iţi jur..... 35
Cu fir roş de mătasă braţul ţi-am legat.....36
Ia-ţl frumuseţea ta, nimic să nu rămînâ ... 37
Ca să trălască-n veci din veac in veac iubirea... 38 Iubire ce domneşti în lumea-aceasta largă... . 39 Sădesc in cinstea ta acest pom al Cybelei... . 40 M-al cucerit, mă stăptneştl, de-aceea-ţi dau... . 41 Bătrînă cînd vei fi, şezlnd la sobă-n casă... . 42 Deşi-mi dau ochii tăi o grea şi aspră luptă... . 43 In sufletul meu zac in maldăr amintiri..... 44
Înfipt in gemenele-i flăcări mari.....45
Cînd ochii-mi pe frumosu-ţi chip prind să se-aplece.....46
De mii de ori să porţl acelaşi gînd.....47
Sfînt inger, care rănile.....alini 48
Sub undă de argint şl de cleştar.....49
Cînd văd cum iţi zlmbeştl de vorbă stînd cu line..... 50
Iubirea este vrajă... Parcă-s lumea toată...
Frumoasă şi umilă, dulcea mea Mărie.....52
Cînd dragostea-ntr-atîta-n bucuria ei.....53
Visam că*n umbra nopţii-ntr-un străfund al gliei... 54 Iubire, mincinoasa şcoală-ţi părăsesc 55
Natura pe Cassandra-a mpodobit-o.....53
Iubita mea cînd plînge, nu-1.....57
De unde-a luat această măreţie.....53
O, dacă Înţelegerea ni-l dată.....59

Iubita mea, ml-ai spus cînd deschidea! fereastra... 39 Sărută-mă, iubito,. strînge-mă, — să fie.....51
Bătrînli înţelepţi spuneau să nu te miri.....52
Eşti dulce, frumuseţe, regii poţi înfrînge..

Pag.

Din zlua-n care ucigaşa ta.....64
Scaieţi pufoşi şi tu, din tufe, vise cleios...65
Tn verdea tinereţe annl se-nnoia.....66
Vreau in trei zile să citesc Illada toată..... .67
Cu cit s-a stinge hora stelelor.....68
De string mii de garoafe, mii de crini.....69
Cind lung 1(1 sorb sctntela dragostei ce-o scaperi... ..... , 70
Mi-e de Maria drag şl tot nu mi-e destul.. 71
Cu cit mlndrla e mai rea ca umilinţa.....
Licoare-a dragostei şi-a sfintei bucurii...
Zadarnlcă-l Pasquler, verdeaţa-aceasta toată... . 74 Durerea mea !n lume vreau să zburde.....75
Doi ochi căprui sînt torţa vieţii mele.....76
Vedea-voi ziua care-mi va aduce.....77
Din care plante, flori sau rădăcini.....78
Din nopţile iubirii nici o luptă.....79
Mă mint eu însumi, ochii mi-l înşel.....80
H omu-ntr-adevăr de plumb sau lemn.....81
Vreau, amintindu-ml de prietena mea dragă... . 82 Cum ai băut un strop de rouă din tufiş 89
Ca ochii să-ti iubesc la nebunie.....84
Vru soarta-n inima mea să rămînă... • • • 85
Cu ochii tăi frumoşi şi-n ciuda mea.....86
Deşi In graţii-ntrecl pe cele din hotar.....87
Tu, ochi, icoană eşti In ochii mei.....88
Fiindcă dragă-mi eşti, prea dragă — şl o ştii —... 89

Iubita mea frumoasă, ia privighetoarea……90
Suspine, cit de buni prietini slntetl voi……gj
Acum, cînd vine larne-n val, vijelioasa……92
Cu trup zdrobit şl cuget mort părea……93
Deşi în inimă vrei să-mi aprinzi……94

Pag,

Copiii i cincisprezece ani *t* fecioară……95
Doi ochi ca două torţe, ochii ei……96
Minat de furie, vlnez smintit……97
Sînt amărlt, nu ştie nimenea……98

ALTE POEME (fragmente)

Ne trece timpul, Doamnă, — şl treclnd……101
Iubitei sale ……104
Pădurea din Gastine ……106
Un joc de vreau şi-ncerc……109
Trecuse şase ani……111
Epigramă ……115

IMNUL AURULUI

Fragmente……116

DISCURS DESPRE MIZERIILE TIMPULUI ACESTUIA

Fragmente……120

CONTINUAREA DISCURSULUI

Fragmente……124

ÎNDEMN LA PACE

Fragmente……130
Pacea ……134

RĂSPUNSUL LUI RONSARD

Fragmente…… 136

MOARTEA POETULUI

Ah, nopţi de lamă lungi, călăii vieţii mele... . 145
Sînt piei 91 oase doar şi un schelet sînt parcă... 14$
Dormi suflete ? Cum, eşti atît de amorţit ?... . <47
NOTE.....149

Dat la cules 4.V.959. Bun de tipar 13.VI.959. Tiraj 17.150 ex. brodate şl 1050 ex. legate. Htrtie velină mată de 65 gr.Im[1]. Coli de tipar 5,25. Coli de editură 3,6. Ft. 32/61x86. Corn, editurii 3.176 Ediţia I. A. 0502. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 (A) = R

Tiparul executat sub com. nr. 90543 la Combinatul Poligrallc Casa Sclntell „I. V.

STALIN". Bucureşti — R.P.R.

• *

Te voi lăsa in pace, n-am să mă cobor la vorba-n contra ta sau jocul armelor ; eşti pentru mine slab, mi-

i mult prea tare scrima